

SPECIÁL K EGYPTU:

SOCIÁLNÍ REVOLUCE V PŘÍMÉM PŘENOSE

STR. 14

**PROTESTY V EGYPTĚ,
ANEK JAK SE DO LESA VOLÁ...**

STR. 17

**PRACUJÍCÍ, STŘEDNÍ
VRSTVA, VOJENSKÁ JUNTA
A PERMANENTNÍ REVOLUCE**

STR. 18

SYSTEMATICKÉ MUČENÍ

STR. 19

ARABSKÁ REVOLUCE

SOLIDARITA S EGYPTEM

REPORT:

V úterý 1.2. a v pátek 3.2. se před egyptskou ambasádou v Praze uskutečnil solidární protest s revolucí v Egyptě. Na obou akcích se sešlo zhruba padesát lidí, kteří svou účastí chtěli dát jasně najevo podporu liberalizaci v Egyptě, nesouhlas s represemi a vládou Hussního Mubaraka a podporu všem demonstrantům ať už na Náměstí Tahrír v Káhiře nebo v jiných městech.

Videoreportáže z protestů jsou ke shlédnutí na www.solidarita.tv

→ Jan Májíček

2011: ROK ASOCIÁLNÍCH REFORM

Z DOMOVA:

galsku, Maďarsku i jinde. V České republice je snaha dosáhnout vyrovnaného rozpočtu realizována prostřednictvím snižování výdajů, a pokud se mají někdy zvyšovat daně, je to provedeno tak, že nejpostiženější jsou nižší a střední příjmové skupiny. I hlavní problém vyvolaný krizí, totiž nárůst nezaměstnanosti, vláda svou politikou ještě zhoršuje.

DEREGULACE NÁJEMNÉHO

Prvního ledna 2011 skončila regulace nájemného a ceny nájemného bydlení se mají řídit tržními principy. Sociální systém nezahrnuje sociální bydlení evropského typu ani mechanismy, které by umožnily adekvátně reagovat na nárůst cen podporou jednotlivých nájemníků. V nepříznivé situaci se tak ocitají především obyvatelé větších měst, pokud měli dosud regulované nájemné. Následkem deregulace jednak naroste počet osob bez bydlení nebo s neuspokojivým bydlením, jednak bude mít dokonce makroekonomické důsledky kvůli přesměrování spotřeby do bydlení.

SOCIÁLNÍ OBLAST

V oblasti sociálních dávek je obecným cílem takzvané zvýšení adresnosti s cílem zamezit jejich takzvanému zneužívání, což ve skutečnosti znamená hledání důvodů, proč určité sociální dávky občanům přes objektivní existenci potřeby nevyplácet. Pravice už v minulém volebním období zrušila automatickou valorizaci sociálních dávek, proto dávky kvůli ztrátě reálné kupní síly postupně přestávají plnit svou funkci.

Nečasova koaliční vláda se chystá v tomto roce prosadit nejvíce reformních zákonů, které výrazně změní postavení drtivé většiny obyvatelstva. Reformy pro bohaté, které mají přihrát peníze soukromým firmám a náklady na vzdělání, zdravotní péči a další výdobytky sociálního státu přenést na rodiny a jednotlivce.

Vládní politika bude pokračovat v nastoupeném kurzu kapitalistické normalizace. Ve srovnání s předkrizovými reformami, kterými prošla prakticky celá západní civilizace, a které byly prezentovány jako přelomové, přestože takové zdaleka nebyly, se současná vláda snaží vyhybat ideologicky vyhraněné prezentaci

a pokouší se vydávat svůj postup za skoro technickou záležitost, přestože plánované změny jsou důležitější a hlubší než změny předchozí.

Pokud se politické záměry podaří uskutečnit, bude to znamenat oslabení struktury veřejného sektoru, rozbití solidárních systémů a vztahů, přeměnu původně solidárních institucí v komerční a represivní orgány s dopady v důchodovém systému, daních, zdravotnictví, školství, sociální práci, ekologii, pracovním právem, bydlením a v dalších oblastech.

Vládní škrtý plně odpovídají trendům v evropských zemích, Irsku, Německu, Velké Británii, Řecku, Španělsku, Portu-

Vláda chce u všech druhů sociálních dávek, podpor a příspěvků podmínit jejich vyplacení čestným prohlášením žadatele, že se bez této podpory z veřejných rozpočtů neobejde. To by znamenalo omezení osob oprávněných pobírat sociální podpory na velmi chudé skupiny, a tedy ztrátu širší sociální podpory.

Ministr Drábek prezentoval záměr sjednotit současných 28 dávek ve tři základní dávky a místem jejich vyplacení učinit úřady práce. Sjednocení dávek v tomto rozsahu však nutně znamená také omezení množství situací, kdy budou mít občané nárok na pomoc, a ztrátu rozlišovací schopnosti systému.

V oblasti sociální politiky jako pomoci proti chudobě byly změny provedeny už v minulosti a v současnosti je tento systém tvrdě represivní, neposkytuje pomoc v dostatečné výši ani za rozumně přijatelných podmínek. Tyto charakteristiky se mají podle vládních plánů ještě výrazně vystupňovat. V této souvislosti máme dnes dvě koncepce sociální politiky, byrokraticko-motivační sociálně demokratickou, která rozlišuje mezi takzvanými zneužívateli a takzvaně skutečně potřebnými, a neokonzervativně represivní, jež se orientuje na zcela všeobecné popření sociálních práv a řadí mezi nežádoucí občany prakticky všechny příjemce sociální pomoci. Tyto dvě koncepce se v mnoha ohledech shodují, první prosazovaná sociální demokracií sloužila k zavedení mechanismů, které jsou v současné situaci používány proti všem.

DŮCHODOVÝ SYSTÉM

Vláda oslabilá valorizační mechanismus důchodů a nově se bude při jejich zvyšování zohledňovat pouze inflace, nikoli už jako dosud také růst reálných mezd. Kromě toho se zvyšují důchody vysokopříjmových skupin na základě rozhodnutí ústavního

soudu a odpovídajícím způsobem se sníží nově přiznávané důchody ostatních skupin důchodců kromě nejnižší příjmové skupiny.

Dále vláda plánuje takzvanou důchodovou reformu, která má část prostředků z průběžného systému odvést do soukromých fondů, které se při výplatě důchodu budou řídit finančními a pojistnými principy. Při změnách se vláda odvolává na měnící se demografickou strukturu, ale to ve skutečnosti nemá souvislost s nutností opustit průběžný systém a zavést kapitálové spoření. Tento mechanismus povede k individualizaci důchodů v závislosti na příspěvcích jednotlivce a vládě postupně umožní zbavit se odpovědnosti za výši důchodů občanů. Tím se sice státní rozpočet zbaví zatížení důchody, ale současně se velká část důchodců ocitne na hranici chudoby. Tyto následky však budou citelné až v době, kdy budou odcházet do důchodu lidé z tohoto nového systému, tedy až za několik desetiletí.

Náklady přechodu na systém spoření budou tak vysoké, že pohltí nejen příjmy z privatizace, nýbrž bude kvůli tomu nezbytné změnit také daňový systém, což při konkrétním zvoleném způsobu, totiž sjednocení sazeb DPH, bude mít za následek další změnu fiskálního zatížení v neprospěch nižších a středních příjmových skupin.

ZDRAVOTNICTVÍ

V letošním roce dojde také k zásadním změnám ve zdravotnictví. Zvýší se poplatek za pobyt v nemocnici, ale hlavní plánovanou změnou je hrazení jen nejlevnější péče ze systému veřejného zdravotního pojištění a nutnost připlácet na modernější a dražší péči. Tím by došlo k rozdělení zdravotní péče na základní (chudinskou) a komerční. Ministerstvo zdravotnictví sice

prezentuje plánované změny jako zavedení standardů a větší svobodu pacientů připlácet si na péči, ale faktickým záměrem je zastavení úrovně poskytované základní zdravotní péče na současné úrovni a možnost využít nově se objevujících léčebných metod podmínit platbami pacientů. Tím by v budoucnosti samovolně narůstaly rozdíly mezi základní a komerční zdravotní péčí. Navíc zde existují oprávněné obavy z toho, že definování standardu bude vedeno hlavně ekonomickými kritérii a lékařská budou jen doplňující povahy. Neberou se tak v potaz případné náklady na doléčení či opakovanou hospitalizaci, které v důsledku použití levnějších materiálů, postupů a léků mohou nastat.

Ve zdravotnictví probíhá kromě vládních reforem také zásadní konflikt, když lékaři požadují úpravy systému a hrozí hromadnou výpovědí a odchodem do zahraničí v rámci akce „Děkujeme, odcházíme“. Avšak tento konflikt nepředstavuje odpor proti komercializaci zdravotní péče, nýbrž ji může pouze narušit celkovou dezorganizací rezortu. Konflikt je přesto důležitý kvůli své symbolické rovině.

ŠKOLSTVÍ

Vláda plánuje zavedení poplatků za studium na veřejných vysokých školách. Jejich konkrétní podoba není dosud stanovena, ale v každém případě to bude znamenat jak určité omezení přístupu k vysokoškolskému vzdělání pro zájemce z méně majetných rodin, tak dodatečnou zátěž absolventů.

Hezky glosoval snahu o zavedení školného Jan Keller: „Latku s předstihem nasadila předsedkyně sněmovního výboru pro vzdělání Anna Putnová (TOP 09). Ve svém zápalu pro placení školného na vysokých školách opakuje hodně omšelé argumenty. Školné je motivační příspěvek studentů na vlastní budoucnost, je výrazem jejich odpovědnosti za výběr studia a poctivý přístup k němu.“

Docentka Putnová je vzděláním bioložka. Není tak trochu zvláštní, že ji nenapadne udělat docela jednoduchý výzkum? Existují u nás přece už dlouho soukromé vysoké školy. Platí se na nich docela vysoké školné. Paní poslankyně mohla přece porovnat výši motivace, míru odpovědnosti a poctivosti ve studiu u studentů soukromých a veřejných vysokých škol. Mohla by se pak opírat nikoli o prázdné fráze, ale o prokazatelná fakta.

Paní poslankyně agituje za školné i následující větou: „Nemůžeme si dovolit ztratit talenty, které by mohly studovat, ale v současnosti je to pro ně značně finančně obtížné.“ To už je silvestrovský argument. Děti z chudších rodin čekají na zavedení

školného jako na požehnání, které jim konečně umožní vrhnout se s chutí na studium.¹

Školné je ale také jedno ze štěpících témat vládní koalice. Věci veřejné si totiž na své ideové konferenci vyhlásili, že nechtějí v tomto funkčním období školné zavádět. „Počítám, že debata o školném začne v koalici až někdy začátkem příštího roku (rok 2011 – pozn. JM). Chtěl bych znovu otevřít otázku, zda by tím spouštěcím krokem nemohlo být výrazně mírné a něžné zápisné,”² komentoval to ministr školství za VV Dobeš. Podle něj by se mělo zápisné za semestr pohybovat od 0 do 6000 Kč. Teoreticky by tak student mohl na některých školách či oborech platit až 12 000 za rok.³

Což je patrně pro ministra Dobeše výrazně mírné a něžné.

Podrobně jsou argumenty proti školnému uvedeny, jednak v brožuře iniciativy Vzdělání není zboží a v přednášce Jana Kellera, která je ke zhlédnutí na TV ProAlts

DAŇOVÉ ZMĚNY

Pro financování důchodové reformy je vláda rozhodnuta sjednotit sazbu DPH na 19 %, což bude mít za následek zdražení zboží zdaněného dosud sníženou sazbou. To se týká zejména potravin a léků, a tedy následky opět ponесou právě vrstvy s nižšími příjmy, případně starší a nemocní lidé.

Podstatné změny v této oblasti nelze očekávat, protože k nim došlo již v minulém volebním období zavedením rovné daně z příjmu, která způsobila významný výpadek státních příjmů. V delším horizontu je možné očekávat přeměnu daní na různé formy účelových poplatků, a tudíž trend, který by odpovídal plíživému zavádění daně z hlavy.

DŮSLEDKY REFORM

Reformy jsou celkově zaměřeny na

instituce přerozdělování a sociální politiky v širším smyslu, tedy do oblastí, kde se stát angažuje v prosazování veřejných zájmů prostřednictvím služeb poskytovaných občanům na netržních principech.

V případě úspěšného provedení plánovaných změn se česká společnost přestane podobat společností západoevropským a posune se k modelu čistě tržní ekonomiky bez fungujících sociálních ochranných mechanismů. To bývá často účelově vydáváno za politiku minimálního státu, která údajně ponechává maximum svobody občanům. Faktický stav je ovšem takový, že při demontáži sociálního státu se ve společnosti začnou ve zvýšené míře vyskytovat sociálně patologické jevy, které si následně vynutí přeměnu státu ve stát represivní. K tomu došlo v plné míře v USA nebo v Rusku, kde sociální politiku do značné míry nahrazuje vězeňský systém, jak ukazuje výrazný nepoměr podílu vězňů na obyvatelstvu v USA a v evropských zemích.

V rozporu s ideologickou představou svobodných flexibilních občanů je nefunkčnost sociálního systému společensky paralyzující, protože lidé usilující o dynamické riskantní chování postrádají záchranné mechanismy pro případ neúspěchu. Tím se posilují tendence ke konzervativnímu rozhodování.

POLITIKA ROZDĚLOVÁNÍ

Česká společnost měla dosud poměrně nízkou míru chudoby, jednu z nejnižších mezi zeměmi OECD. Zkušenosti ze sousedního Slovenska s podobnými historickými východiskami ukazují, že pravicová reformní politika může během několika let míru chudoby podstatně zvýšit a Česká republika se tak může posunout do skupiny zemí jako USA nebo Slovensko, které mají kolem 20 % chudých. Zejména v důsledku defektní

sociální politiky může chudoba současně znamenat natolik specifické životní podmínky, že u postižených vede k naprosto odlišným postojům, chování, hodnotám, které jsou odchylné od zbytku společnosti natolik, že chudí tvoří vlastně odlišnou společnost, která mezigeneračně předává způsoby chování, a tak se udržuje. Z obecnějšího hlediska se hovoří o kultuře chudoby, z ekonomického hlediska o lumpenproletariátu, nověji podtrhává z toho důvodu, že se nepodílí na oficiálním výrobním procesu. Nejde ovšem o individuální vlastnosti chudých, o jejich psychickou nebo morální nedostatečnost, nýbrž o strukturu společnosti, která je v jejich rolích a postaveních udržuje a znemožňuje jim zapojit se do ekonomického systému i v době obecného nedostatku pracovních sil.

Vládní politika je elitářská, přináší růst nerovnosti příjmů a společenských rozdílů, čímž narůstá také konfliktní potenciál ve společnosti.

V souvislosti s vývojem fiskální a sociální politiky dojde k růstu nezaměstnanosti, bezdomovectví, z chudoby pramenící kriminality, tendencím k pravicovému extremismu soustředěnému v ČR specificky na Romy a posilování jejich sociálního vyloučení, nárůstu počtu uvězněných osob. Nárůst počtu exekucí v posledních letech jasně svědčí o vyčerpání finančních zdrojů stále většího počtu lidí.

Tyto sociálně patologické jevy budou mít důsledky v podobě rostoucích represivních nálad takzvané slušné společnosti. Hovoří se někdy o fašizaci střední třídy. Tento pohled je oprávněný do té míry, že v každodennosti se bude projevovat rostoucí netolerance a v oficiální politice získají rostoucí zastoupení negativní postoje k lidským právům a důraz na „zákon a pořádek“ Už dnes tyto tendence

vidíme u některých politiků ODS, kteří jsou např. podepsáni pod prohlášením D.O.S.T nebo angažujícími se proti „zneužíváním dávek“.

SPOLEČENSKÉ SÍLY ODPORU

Mezi potenciální odpůrce vládní politiky patří všichni, pro které je tato politika nevýhodná, což je většina obyvatel. Problém však představuje přeměna těchto zájmů v politické postoje a transformace postojů do politicky relevantního rozhodování v prostředí provládních médií a tradice mizivé občanské angažovanosti.

ČSSD jako nejdůležitější opoziční strana často vládní kroky kritizuje. Její politika stejně jako politika ostatních stran sociálnědemokratického typu však už dávno nepředstavuje kritiku kapitalismu nebo alespoň snahu o kompromis mezi různými, stejně významnými hledisky při rozhodování o směřování společnosti (ekonomické, sociální), nýbrž kloní se stále více k verbálně a jen v technických detailech mírnější verze stejné politiky, jakou provádějí pravicové strany. I v době vlád ČSSD docházelo ke snižování daňové zátěže nejmajetnějších skupin a firem, zahraniční politika zcela odpovídala pravicové koncepci a sociální stát v podání ČSSD se orientoval na takzvanou modernizaci, která měla velmi podobné cíle jako současná pravicová politika, jen navíc sloužila jako nástroj zřejmě neúspěšné snahy vybudovat dostatečně početné skupiny voličů nakloněných ČSSD. Ačkoli se sociální demokraté v programové rovině hlásí k sociálně-tržnímu modelu společnosti, který dává tušit, že by mohl uchovávat a dále rozšiřovat podstatné funkce sociálního státu, v praktické politice často rezignují na nějaká autenticky levicově reformistická řešení a tu s menšími, tu s žádnými úpravami aplikují recepty pravice. Zdůvodněním je to, že se jedná o expertní analýzy – povětšinou ekonomické.

Ani situace před březnovým sjezdem ČSSD není situace nijak příznivá. Dosud nejvíce nominací na předsedu strany získal jihomoravský hejtman Michal Hašek, který v rámci „Desatera ČSSD nové generace“ říká, že „světová finanční a hospodářská krize svět změnila. Sociální stát 20. století je minulostí a potřebuje zásadní revizi, odmítáme však řešení krize veřejných financí snižováním kvality a dostupnosti veřejných služeb státu pro všechny občany. ČSSD musí přijít s novou cestou zajištění sociální spravedlnosti a sounáležitosti všech sociálních vrstev obyvatel ve 21. století založenou na efektivním sociálním modelu, ve kterém bude pomoc státu směřovat adresně těm, kteří ji potřebují nejvíce. Musíme vždy hledat optimální poměr adresnosti poskytované pomoci a zajištění univerzálního uplatnění sociálních práv. Zneužívání sociálních dávek je netolerovatelné.“⁶

Kromě uznání nutnosti omezit sociální stát jen na ty, kteří to potřebují nejvíce (a nehovoří se při tom za jakých podmínek) se potvrzuje už výše zmíněná represivnost. Sociolog Jan Keller k tomu dodává: „Jako předešlá vlastní modernizace působí ideologický diskurs, na kterém se shodují strany pravicové a v posledních dvou desetiletích stále více i strany socialistické a sociálně demokratické. Jde o ideologii, která zcela záměrně zvětčuje rozsah zneužívání sociálních dávek a líčí sociální stát jako vlastní zdroj problémů, nikoli jako nástroj jejich řešení. Debaty o zneužívání sociálních dávek, krácení těchto dávek a zesílený dohled a kontrola zvyšují tlak na sociálně znevýhodněné, aby prodávali svoji pracovní sílu laciněji a snaželi ochotněji šikanovali.“⁷

KSČM je strana s nejasnou perspektivou. Dnes její stanoviska odpovídají programu sociálních demokratů minulosti. Její politika je ovlivněna voliči, kteří z nemalé části stále ještě preferují předlistopadové poměry před řešením problémů v rámci současného režimu. O myšlenkové chudobě a ghettu dobře vypovídá příspěvek bývalého komunistického senátora Balína, který dává nahlédnout do vnitřních polemik a zápasů KSČM.⁸ V Evropě se část komunistických stran přeměnila v sociálně demokratické strany, jako například slovenská SDL nebo polská SLD, které se následně účastnily vlád nebo je vedly, přestaly prosazovat levicové hodnoty a ztratily politický význam. KSČM patří do druhé skupiny, mezi strany, které si zachovaly nevyhraněnou a nedůslednou orientaci na marxismus (protože rezignovaly na představy revoluční změny systému) a zůstaly bez vládní účasti i koaličního potenciálu.

Česká KSČM tak těží zatím jen z jediné výhody a tou je neúčast na žádné vládě po Listopadu 89. Zůstává protestní stranou.

Možnost zformování nové levicové strany je zřejmě omezená. Jednak díky stále početné volební podpoře KSČM, dosud jednotné ČSSD a nechutí odborových aktivistů vytvořit si radikálnějšího partnera. Německý scénář zformování DieLinke je v nejbližší době nereálný.

PROALT

Zářiová demonstrace odborů byla důležitým signálem, že existuje potenciál pro odpor zdola. Demonstrace se oproti očekávání zúčastnilo několikánásobně víc účastníků a navíc řada z nich přišla nezávisle na odborech. I prosincová stávka státních zaměstnanců byla důležitým ukazatelem. Zprvu, bylo to poprvé od roku 1989, co stávkovali státní zaměstnanci. Síla jejich protestu nebyla tak masová, jako při zářiové demonstraci, přesto se protest dostal do té sféry zaměstnanců, kde více jak 20 let neměl své místo. Navíc to byl dobrý nácvik na skutečnou, širokou a pro zastavení reformu nutnou generální stávku.

Otázkou ovšem je, zda na takovou stávku mají odbory sílu, ať už organizační nebo politickou. Dlouhodobě špatná práce s členskou základnou v oblasti politického vzdělávání, úbytek a stárnutí členstva a všeobecně nepřátelské prostředí moc odborů hodně oslabili.

V české společnosti zatím neexistují struktury a sítě, které by mohly klást vládě masový odpor. Jak ale ukazují zkušenosti z Iniciativy Ne základnám, i aktivní menšina, pokud dosáhne dostatečně velké velikosti, může změnit poměr sil. Pokud k vnitřní rozhádanosti vládní koalice, tlaku opozičních stran a odborů přidáme prvek aktivního odporu občanů, který dnes nejlépe vystihuje platforma ProAlt, nejsou šance na zastavení reformu úplně malé.

Právě ProAlt, jehož jsme aktivní součástí, má předpoklady k tomu, aby vytvořil dostatečně širokou, akční a odhodlanou síť lidí, kteří budou schopni a ochotni ve svém okolí organizovat protestní akce. Kromě demonstrací, z nichž první chystá ProAlt na 5.března, se dobrou volbou stala i kampaň proti důchodové reformě. S tou totiž podle neoficiálních vyjádření spojuje premiér Nečas svou kariéru. Jinými slovy: chce tuto reformu prosadit, i kdyby to bylo to poslední, co jako premiér udělá.

Jak už jsme psali, žijeme v období globální krize kapitalismu a otevírají se nám šance vybudovat hnutí, které bude mít šanci stát se zárodkem systémové alternativy.

➔ Vilém Gutfreund, Jan Májiček

REGULAČNÍ POPLATEK V NEMOCNICI – JEDNA KRABIČKA CIGARET

Z DOMOVA:

Zažil jsem zajímavý týden v zaměstnání a o tento příběh bych se s Vámi, milí čtenáři, chtěl podělit. Pracuji jako terénní sociální pracovník v jedné nejmenované neziskové organizaci, v jednom nejmenovaném severočeském městě. Vše začalo tak, že jsem jako obvykle šel nabízet naše služby do nové lokality, v tomto případě to byla poměrně velká ubytovna. Když jsem se prokousával zatuchlinou tamních chodeb, tak si mě odchytila majitelka ubytovny s tím, že jí musím pomoci dostat pryč jednoho pána. To jsem samozřejmě odmítl s odůvodněním, že tu nejsem od toho, abych někoho dostával pryč na ulici, ale souhlasil jsem, že se za ním půjdu podívat. Majitelka mě proto dovedla za dotyčným panem L., který dostal snad nejhorší pokoj z celého, již tak nevábneho ubytovacího zařízení. Pokoj byl umístěn ve sklepě, kde bylo dalších X pokojů. Na můj dotaz, proč ho šoupli sem, mi majitelka odpověděla tak, že je to důchodce a sem dávají starší obyvatele, je přeci mezi svými, mohou si povídat a tak. Já bych si tam povídal asi o tom, kdy si konečně pro mě přijde zubatá, jelikož to tam opravdu vypadalo jako v hrobě. Malá okénka, skoro žádný sluneční svit, hniloba na zdech i v kuchyňských šuplících, voda smradlavá, prostě humus. Majitelka mi ukázala dveře č.108 a odešla. Několikrát jsem zaklepal a po chvíli mi otevřel pan L. Závan vzduchu z jeho pokoje byl ještě horší než ten na chodbě. Pan L. se rezignovaně skácel do postele a dotázal se, co tam pohledávám. Vysvětlil jsem mu svoji roli a dotázal jsem se ho, co by potřeboval, s čím bych mu mohl pomoci. Jeho odpověď byla dost signifikantní, požádal mě o pistoli, aby se mohl zastřelit, to je prý jediné, co pro něj mohu udělat. Když jsem mu dal napít mé minerálky, jelikož byl dehydrovaný, tak

se uklidnil a začal mi vyprávět svůj příběh.

Ještě před cca dvěma měsíci bydlel ve skromném bytě, jeho důchod činí 6500 Kč. Jelikož je to již starší ročník a jeho život byl do jisté míry poznamenán alkoholem, musel být hospitalizován na dva měsíce v nemocnici. Avšak jak je známo, jeden den hospitalizace stojí 60 Kč. Je to přeci almužna, dvě pívka nebo krabička cigaret, nic co by někoho mohlo zruinovat, jak nám tvrdili naši neoliberální demagogové. Pana L. to však zruinovalo, ty dva měsíce pobytu v nemocnici ho stály cca 3500 Kč, z toho důvodu nemohl zaplatit nájem za svůj byt. Majitel se s ním nepáral a jak je dnes běžnou praxí, uplatnil rovnici neplatíš – chcípni! Pan L. tedy přišel o byt, neměl jinou možnost než jít na ubytovnu, kde si zaplatil ze zbytku peněz asi 14 dní. V pokoji mu však majitelka nezaplnila lednici, tak se mu všechno jídlo zkazilo. Ve chvíli, kdy jsem pana L. navštívil, již několik dní nejedl a skoro ani nepil, voda na ubytovně i po převaření smrděla. Nejhorší bylo to, že pan L. neměl nárok ani na žádné soc. dávky, jelikož pobíral důchod. Porušil jsem proto veškerá pravidla standardů soc. práce a nějaké to jídlo a pití jsem mu nakoupil ze svého. Dalším problémem byl v tom, že pan L. došel z postele sotva ke dveřím a trpěl inkontinencí, proto ležel několik dní v moči. Po menší hádce s majitelkou jsem alespoň vybojoval kýbl, který jsem chodil několik dní vylévat.

Největší problém byl ale v tom, že se zaplacená lhůta pobytu na ubytovně povážlivě krátila. Pan L. zásadně odmítal hospitalizaci v nemocnici s tím, že na to nemá peníze. Příbuzné žádné neměl. Občanský průkaz prý dal nějaké paní v nemocnici, ale neví komu. Volali jsme proto do všech oddělení místní nemocnice, ale tam nic

o OP nevěděli. Pravděpodobně se pan L. stal další obětí nějaké hyeny, která si na něho nyní bere úvěr. Pas měl také propadlý, proto si nemohl vybrat důchod. Ten mu měl přijít v pondělí a ubytovnu měl zaplacenou do soboty. Nastalo tedy horečnaté vyjednávání s majitelkou ubytovny, ať ho tam nechá ještě pár dní. My bychom mezi tím zařídili nový OP, vybrali důchod a doplatili předešlé dny. Ovšem i zde se naplnila rovnice našeho aktuálního společensko-ekonomického uspořádání. Pokud nemáš už ani korunu a nevypadá, že by z tebe ještě něco kápl, tak si jdi. Co na tom, že nemůžeš chodit, několik dní si pořádně nejedl a nepil, to není náš problém... „Potřebujeme tu místnost uvolnit“, naléhala na mě majitelka ubytovny. Aby sis tam mohla za čtyřku narvat dalšího chudáka co? Ty sv—ě, pomyslel jsem si.

Panu L. jsem poradil to, že pokud ho opravdu budou chtít vystěhovat již v sobotu, ať se nechá přeci jen hospitalizovat, že ho pak z té nemocnice nějak dostanu, vyřešíme vyzvednutí důchodu, popř. nějaké lepší bydlení. V koutku duše jsem doufal, že ho snad nevyhodí, venku byly mrazy kolem -10 stupňů, snad mají ještě kousek srdce. Srdce nesrdce, platit se musí a tak když jsem přišel v pondělí na ubytovnu, čekali na mě zamčené dveře. Hledal jsem proto majitelku, ta si ovšem užívala v sauně, jak mi sdělila jedna z ubytovaných paní. A pana L. prý v sobotu opravdu vyhodili, vzali ho pod ramena a odtáhli na ulici, ráno tam prý již nebyl.

Tímto příběhem, který se opravdu stal, jsem chtěl ilustrovat to, jakým způsobem dopadají reformy naší neoliberální vlády na obyvatele této země. I když měl pan L. důchod a nebyl závislý na sociálních dávkách,¹ na které stejně neměl nárok, během několika týdnů se propadl až na samotné sociální dno. A kdo pana L. sociálně² srazil na kolena? Regulační poplatek 60 Kč za lůžko, to malé symbolické nic, které se bude podle ministra Hegera z velkou pravděpodobností zvyšovat na 100 Kč za den.

➔ Michal Řeháček

¹ Které se od letošního ledna drasticky snížily a to má za následek podobné lidské tragédie.

² Možná i fyzicky – nemám o něm žádné zprávy, je možné, že umrl.

SPOTŘEBNÍ DRUŽSTVA

Z DOMOVA:

Družstevnictví má u nás tradici. Je založeno na principech svépomoci, spolupráce a sociální solidarity. Spotřební družstva u nás vznikala od 19. století. Po převratu v roce 1989 některá družstva zanikla, některá fungují stále pod stejným názvem, jiná se přejmenovala.

www.zkdsusice.cz

COOP. VŠECHNO DOBRÉ.

DŮVODY

Družstevnictví bylo a je jedním ze způsobů, jak čelit hospodářským a sociálním problémům. Na začátku tu byly problémy, které přinášela průmyslová revoluce a s ní nástup kapitalistického tržního hospodářství. V té době panovala velká chudoba, která se ještě více prohlubovala a dotýkala se zejména dělníků ve městech a rolníků na venkově. Ti se začali sdružovat do svépomocných organizací, aby se mohli účinněji bránit. Vznikaly první spolky založené na svépomoci a vzájemné solidaritě. Drobní spotřebitelé a výrobci zakládali za účelem společného hospodaření a provozování podniků, obchodů, pohostinství atd. spotřební (konzumní) a výrobní družstva.

POČÁTKY

Roku 1847 vzniklo naše první družstvo – Pražský potravní a spořitelní spolek. Družstevníci do něj ukládali úspory a z tohoto kapitálu bylo (ve velkém) nakupováno zboží denní potřeby a prodáváno členům. Členskou základnu tvořili hlavně dělníci a drobní řemeslníci. Začala vznikat další družstva. Roku 1861 ve Stašově u Zdic vzniklo družstvo Včela, které založili místní dělníci a chalupníci. Stašovská "Včela" zanikla roku 1884 po 23 letech. V roce 1867 založilo několik pražských dělníků k obhajobě svých zájmů časopis „Dělník“. Ve druhé polovině 60. let a na počátku 70. let 19. století prošla česká spotřební družstva specifickým vývojem. Toto období je spojeno hlavně s působením JUDr. F. L. Chleboráda, politika, národohospodáře a svérázného propagátora družstevní svépomoci,

který stál u zrodu Prvního podnikatelského spolku dělnictva pražského "OUL" v roce 1868. Kategoricky odmítal jak manchester-skou školu prosazující volné působení trhu, tak i jakýkoliv socialismus. Dával přednost hospodářské soustavě, v níž jsou soukromé vlastnictví a svoboda jednotlivců harmonicky spojeny se společným zájmem celku. V OULu se vůči němu vytvořila opoziční skupina dělníků, kteří viděli cestu ke zlepšení svého postavení v odborovém hnutí, v hospodářském boji proti podnikatelům a účasti dělníků v politickém životě. V roce 1869 se musel vzdát předsednictví Oulu. Velmi mnoho spolků vzniklých pod vlivem jeho představ o družstevnictví, skončila neúspěchem. Tento neúspěch znamenal na řadu let útlum zakládání spotřebních družstev.

KONEC 80. A 90. LÉTA 19. STOLETÍ

Opět vznikala další družstva. V roce 1892 existovalo v českých zemích 61 spotřebních družstev, roce 1898 už 172. První ústředí dělnických družstev pro vzájemnou koordinaci a k ochraně společných zájmů bylo založeno roku 1908 z iniciativy sociálně demokratické strany pod názvem Ústřední svaz československých konzumních, výrobních a hospodářských družstev v Praze. Před začátkem I. světové války sdružoval 180 konzumních družstev s 60 145 členy a 281 prodejen. Velkonákupní společnost družstev vznikla v témž roce, kdy byla ustavena veřejná obchodní společnost pod názvem: "Dělnická nákupní a výrobní společnost Jaroš a spol.". O rok později byla provedena reorganizace na

společnost s ručením omezeným a r. 1912 byl změněn název na Velkonákupní společnost konzumních družstev v Praze – zkratka VDP. Tento název byl roku 1928 upraven na Velkonákupní společnost družstev (zkratka VDP zůstala).

I. SVĚTOVÁ VÁLKA

Velkou důvěru si získala spotřební družstva během války, neboť zajišťovala spravedlivé rozdělování zboží a nešmelela se zásobami jako většina soukromých obchodníků. To se projevilo v nárůstu počtu družstev a ve zvýšení počtu členů spotřebních družstev.

PO VÁLCE

Po skončení války bylo v Ústředním svazu sdruženo 208 konzumních družstev, 127 108 členů a 438 prodejen. Koncem roku 1918 se stala členy svazu i spotřební družstva, která byla do té doby členy Ústředního svazu rakouských konzumních spolků. Vznik Československa byl novou etapou družstevnictví. Družstva rychle přibývala. Členila se dle profesního zaměření, národností, politické příslušnosti i náboženského vyznání. Spotřební – konzumní družstva, si získala důvěru hlavně chudších lidí. Členskou základnu tvořili 60 % dělníci a 40 % úředníci, rolníci, živnostníci a další. Družstva se slučovala a stávala se silnější a lépe odolávala konkurenci. Pro zásobování prodejen si vybudovala vlastní sklady a výroby. Nákupní ceny zboží se snižovaly dle výše objednávek, což umožňovalo družstevním prodejnám prodávat levněji než v soukromém maloobchodu.

Hlavním dodavatelem potravinářského a průmyslového zboží byla Velkonákupní společnost družstev (VDP) se sítí vlastních továren a provozoven po celé republice. Pro družstva byly důležité i instituce vzniklé v roce 1920 z iniciativy družstev organizovaných v Ústředním svazu československých družstev (ÚSČD): Všeobecná družstevní banka, jež byla jejich peněžním ústředím a Lidová pojišťovna Českoslovia, která pro družstva, členy a jejich pracovníky zajišťovala výhodně majetkové a osobní pojištění.

HOSPODÁŘSKÁ KRIZE (1929–1935)

Krise se projevila hlavně sníženou koupěschopností obyvatel. Proti spotřebním družstvům na počátku třicátých let 20. století zesílily útoky od obchodních grémií a různých organizací soukromých obchodníků. ÚSČD zintenzívnil svou činnost na obranu zájmů spotřebitelů a družstev. Svaz byl vedle plnění zájmové, poradenské a revizní činnosti i ochráncem družstev při přípravě zákonů a nařízení. Spotřební družstva tehdy podporovala i nezaměstnané a stávkující dělníky. Pro své členy a jejich děti pořádala kulturní akce, letní tábory apod..

II. SVĚTOVÁ VÁLKA

Válka a okupace znamenaly krutý zásah i pro družstevnictví, které bylo násilně reorganizováno, sjednoceno do okupanty vytvořených svazů a ústředí a podřízeno nacistickému válečnému hospodářství. Spotřební družstva byla soustředěna do Svazu spotřebních družstev. Hmotné škody způsobené celému českému družstevnictví nacisty v letech 1939–1945 dosáhly cca 350 miliard předválečných korun. Značná část připadla na spotřební družstevnictví. Družstva a jejich členové se aktivně podíleli v odboji a také podporovali rodiny pronásledované nacisty a mnozí byli popraveni.

PO VÁLCE

Družstva se zapojila do obnovy zničeného národního hospodářství. V květnu 1945, v zastoupení všech družstevních svazů, byly vytvořeny podmínky pro založení jednotné družstevní organizace – Ústřední rady družstev. Zvláštní komise vypracovala zákon o ÚRD. K jeho schválení došlo o 3 roky později, za jiné politické situace. Na základě zákona o ÚRD z 24. 7. 1948 se stala Ústřední rada družstev (ÚRD) vrcholnou organizací s povinným členstvím pro družstva. Pro jednotlivá družstevní odvětví byly v jejím rámci zřízeny samostatné odbory.

50. LÉTA 20. STOLETÍ

Družstevnictví bylo reorganizováno

a družstva se přeměňovala na výkonné orgány pro plnění státem direktivně ukládaných úkolů. Družstevní vlastnictví nebylo respektováno, družstva byla zbavována podnikatelské iniciativy. V roce 1950 musela z rozhodnutí orgánů KSČ spotřební družstva přizpůsobit svoji organizaci politickému uspořádání státu. Nejprve vznikala tzv. SELPA (dle sovětského vzoru, malá obchodní družstva, tvořená víceméně nuceným zapojením drobných živnostníků), která se ukázala nevyhovující a postupně byla převedena do vznikajících okresních Lidových spotřebních družstev, s názvem JEDNOTA. Spotřební družstva byla určena na venkov. V důsledku zásahů zanikla řada původních spotřebních družstev s dlouholetou tradicí v přirozených regionech. V rámci nařízené reorganizace byla družstva nucena předat ve městech prakticky všechny své prodejny státnímu obchodu do konce roku 1952. Spotřební družstevnictví bylo určeno k zásobování převážně venkova.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Vznikl Ústřední svaz spotřebních družstev v Praze, který plánoval a organizoval činnost odvětví, vydával stanovy, dával souhlas ke vzniku nových družstev a vedl družstevní arbitráž. Družstva se uskupovala do krajských svazů, které plánovaly, řídily a kontrolovaly činnost družstev v obvodu své působnosti. Nejvyšším orgánem bylo shromáždění delegátů, které volilo ústřední revizní komisi a představenstvo družstva, které tvořilo výkonný orgán, v jeho čele stál předseda. Družstvo bylo právnickou osobou a ze zisku platilo důchodovou daň. K zániku družstva musel dát souhlas ústřední svaz a odsouhlasit jej shromáždění delegátů, které určilo likvidátora.

ČÁSTEČNÉ ZESTÁTNĚNÍ

V roce 1958 byla velkoobchodní síť předána do státního sektoru na základě usnesení politbyra ÚV KSČ. Přes odpor družstevníků muselo být předáno 48 družstevních velkoobchodních podniků se 199 oblastními závody. Roku 1960 byla pekařská a cukrářská výroba přidělena do státního sektoru.

ZLEPŠENÍ SITUACE

Roku 1964 bylo spotřebním družstvům umožněno vrátit se zpět do měst, kde mohla zřizovat prodejny a restaurace. Spotřební družstva „soutěžila“ se státním obchodem. Přestavovala a modernizovala prodejny, budovala nákupní střediska i obchodní domy. Ve svépomocných akcích při modernizaci odpracovali členové družstev miliony brigádnických hodin, čímž značně přispěli ke snižování nákladů na

investice. V odlehlých místech stále zůstávaly pojiždné prodejny. Spotřební družstva začala podnikat i v cestovním ruchu. V roce 1964 byla zřízena družstevní cestovní kancelář Rekrea jako účelové zařízení Ústředního svazu spotřebních družstev (ÚSSD). K budování materiálně-technické základny pomáhaly podniky ÚSSD jako např. Propagační podnik, Obchodní projekt, Družstevní zásobovací podnik, Mykoprodukta a další. V roce 1967 byla založena Velkonákupní společnost. Pro přípravu nové generace družstevních pracovníků se zřizovala odborná učiliště.

ZHORŠENÍ SITUACE

Začátek roku 1968 přinesl změny v politické sféře a naznačil i perspektivu řešení problémů společenského života a národního hospodářství. Akční program spotřebního družstevnictví vypracovaný v květnu představoval koncepci činnosti spotřebního družstevnictví a jeho poslání v demokratické společnosti se začínajícím tržním hospodářstvím. K uskutečnění akčního programu po událostech z 21. srpna 1968 nedošlo. Jeho tvůrci byli tvrdě postiženi spolu s mnoha dalšími funkcionáři, vedoucími i řadovými pracovníky v systému spotřebního družstevnictví. Nástupcem Ústředního svazu spotřebních družstev pro česká a moravská družstva se stal Český svaz spotřebních družstev. V roce 1981 musel být předán státnímu obchodu velkoobchod ovocem a zeleninou, v produkčních oblastech byla spotřební družstva zbavena možnosti operativně vykupovat ovocnářské a zelinářské produkty z místních zdrojů. (www.coop.cz)

PO ROCE 1989

Ústřední rada družstev (ÚRD) po převratu roku 1989 měla k dispozici nemalé ekonomické zázemí a finance. Nové vedení ÚRD s předsedu Otou Karenem zajistilo ekonomickou transformaci nezeměděl-

ských družstev, která pod ÚRD spadala (spotřební, bytová a výrobní) a iniciovalo nové podnikatelské projekty. V roce 1992 byl schválen zákon č. 42/1992 Sb. o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech nařizoval jejich transformaci. Mnohá družstva se přejmenovala. Transformace se realizovala v souladu s obchodním zákoníkem – zákon č. 513/1991 Sb.. Družstva musela vracet majetek, který po léta zhodnocovala a naopak majetek, který jim byl odebrán např. v 50 letech jim vrácen nebyl. Družstvům byl v rámci privatizace a restituce, v letech 1992 – 1993 prodáno 24 tis. provozoven za 34 mld. Kč. (www.dumfinanci.cz). Družstvům byl na 10 let zablokován majetek, s nímž nemohla nakládat. (V r.1999 podala skupina poslanců návrh na zrušení zákona, kvůli jeho rozporu s Listinou zákl. práv a svobod a Ústavní soud zrušil některá ustanovení v tomto zákoně.) Velkým problémem byla konkurence nadnárodních společností, pro které byly postkomunistické země velkou příležitostí, již si nechtěly nechat ujít. Ústřední rada družstev byla v roce 1990 přejmenována na Družstevní unii České a Slovenské federativní republiky a po rozdělení Československa r.1993 vznikla Družstevní asociace ČR a Družstevná unia Slovenské republiky.

POČET STÁLÝCH PROVOZOVEN V ROCE 1987 A 1995:

Příklady družstev, která na svých stránkách uvádějí, jakými potížemi tehdy procházela:

Maloobchod – družstevní prodejny	
Rok	Počet
1987	16 945
1995	4 831

Pohostinství – družstevní provozovny	
Rok	Počet
1987	9 419
1995	99

ZÁPADOČESKÉ KONZUMNÍ DRUŽSTVO PLZEŇ:

„Na základě restitučních zákonů bylo povinno vydat oprávněným osobám majetek, který z rozhodnutí státu několik desítek let udržovalo a zhodnocovalo. Na druhé straně nebyl v souladu s těmito zákony přiznán družstvům, tedy ani našemu (...), nárok na náhradu majetku, který jim byl v minulosti protiprávně odňat. Rozdělit majetek a činnost družstva se nepodařilo ani zpracovatelům konkurenčního transformačního projektu.(...)Rovněž změna financování zásob a přepočet úvěrů TOZ (na trvale se obracející zásoby) a jejich částečný převod na Konsolidační banku zna-

menalo pro družstvo po mnoho let značné finanční zatížení a limitující faktor. Na rozdíl od státních podniků nebylo organizacím spotřebního družstevnictví z těchto závazků nic prominuto. (...) Obnovení tržního prostředí pro nás tedy započalo rozsáhlými změnami vyvolanými vrácením majetku bývalým majitelům, které trvalo několik let a vyžádalo si značné pracovní úsilí, organizační změny i značné finanční prostředky.“

SPOTŘEBNÍ DRUŽSTVO KAMENICE:

„V tomto období (po r.1990) dochází k vyhlášení tzv. “Malé privatizace” státního obchodu a k přípravě “Transformace” všech družstevních subjektů. Spotřebním družstvům jsou zablokovány dispozice v nakládání s vlastním majetkem a nemožnou se zúčastnit malé privatizace, kdy jsou rozprodávány objekty státního obchodu volně všem zájemcům převážně prostřednictvím veřejných holandských dražeb (max. za 50 % skutečné tržní hodnoty). Tzv. “Transformační zákon” pro všechny typy družstev byl koncipován do jednoho dokumentu a naprosto opomíjel zásadní historické a strukturální zvláštnosti mezi výrobními, spotřebními, bytovými a zemědělskými družstvy. Vlastní transformace družstev proběhla v roce 1992. Spotřební družstvo přetransformovalo část majetku (kapitálu) na členskou základnu (akcionáře) a vytvořilo tzv. nedělitelný fond, s nímž nebylo možno disponovat po dobu deseti let. Na základě tzv. “Restitučních zákonů o mimosoudním majetkovém vyrovnání” muselo družstvo vydat bez náhrady cca 60 objektů. Na druhé straně nebylo možno se žádným způsobem ucházet o majetek, který družstvu v padesátých letech stát odebral bez náhrad na základě politických rozhodnutí ve prospěch státního obchodu.” V rámci zachování své existence muselo družstvo ukončit činnost řady provozoven.

COOP BANKA A.S. A KOOPERATIVA, ČESKOSLOVENSKÁ DRUŽSTEVNÍ POJIŠTOVNA A.S.

Ústřední rada družstev iniciovala vznik první soukromé banky a první soukromé pojišťovny v Československu po r. 1989 – COOP Banky a.s. a Kooperativy, československé družstevní pojišťovny a.s.. COOP Banka a.s. zahájila činnost r.1992. Název banky prošel úpravami až na finální COOP BANKA, a.s. Základní jmění ve výši 500 milionů korun bylo splaceno hlavně družstevními společnostmi, jejichž cílem bylo vytvořit banku ve vlastnictví a užívání družstev. Banka se však dostávala do potíží a r. 1996 rozhodla Česká národní banka (ČNB) o snížení jejího základního jmění na

1 milion korun a o den později přijala rozhodnutí o zavedení nucené správy. Snížení základního jmění mělo sloužit k pokrytí ztrát banky. Zavedení nucené správy mělo být signálem, že existuje naděje na záchranu, ale že jsou i obavy týkající se schopností stávajícího managementu a akcionářů banku vyvést z problémů. Důvodem špatné finanční situace banky bylo to, že se jí nedařilo získat potřebný objem primárních zdrojů. Nedostatek vlastních finančních prostředků banka musela řešit nákupem dražších peněz na mezibankovních trzích. Rostoucí problémy malých bank dostupnost těchto zdrojů navíc výrazně snižovaly. Náklady na budování nových obchodních míst nepřinášely potřebné zdroje a rizikové úvěry s nízkými maržemi výrazně ovlivňovaly hospodářský výsledek. Nucená správa skončila v COOP BANCE uplynutím dvouleté lhůty. Majoritním akcionářem se stala Česká finanční, která navýšila základní jmění na 501 milionů korun. Původně měla banku převzít Foresbank Zlín, k fúzi však nedošlo. Foresbank se nepodařilo zapsat navýšení základního kapitálu kvůli žalobám akcionářů COOP BANKY z řad svazů sdružených v Družstevní asociaci. Družstevní asociace však nebyla později schopna kapitál banky navýšit. Během 2 let zákonné lhůty se nepodařilo nalézt vhodného investora a ČNB r. 1998 odebrala COOP BANCE bankovní licenci. Akcionáři schválili návrh na zrušení společnosti a její likvidaci. Náklady na konsolidaci banky v rámci Konsolidačního programu (program ČNB na restrukturalizaci malých bank) dosáhly 2,6 miliardy korun. (Petr Kolman)

KOOPERATIVA, ČESKOSLOVENSKÁ DRUŽSTEVNÍ POJIŠTOVNA A.S.

Na konci roku 1990 byla založena Kooperativa, československá družstevní pojišťovna a.s.. Činnost zahájila v roce 1991, v den kdy začal platit zákon o pojišťovnictví č.185/1991 Sb., kterým se rušil jeho státní monopol (České státní pojišťovny). Dlouholetým předsedou jejího představenstva byl Ota Karen, předseda Ústřední rady družstev. Pojišťovna se zpočátku zaměřovala hlavně na pojišťování podnikatelských a průmyslových rizik. Dnes je hlavním akcionářem rakouská společnost Vienna Insurance Group AG Wiener Versicherung Gruppe, která vlastní 96,32 % akcií, Svaz českých a moravských výrobních družstev, Praha má jen 1,61 %.

SOUČASNOST

Dnes se většina družstev u nás sdružuje v zastřešujících organizacích za účelem společných (výhodnějších) velkoobchodních nákupů, užívání společné obchodní značky, podmínek atd.. Působí zde Družstevní Asociace České republiky, která jako

národní družstevní centrála reprezentuje české a moravské družstevnictví na veřejnosti i v zahraničí. Společně s členskými organizacemi spolupracuje s vládou, ministerstvy a zastupitelskými orgány. Prosazuje zájmy a potřeby družstev. Je členem Mezinárodního družstevního svazu a Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů. Ve vztahu k členským organizacím zabezpečuje poradenskou činnost, legislativní iniciativu a koordinuje postupy ve věcech společného zájmu.

SVAZ ČESKÝCH A MORAVSKÝCH SPOTŘEBNÍCH DRUŽSTEV (SČMSD)

SČMSD vznikl, aby spojoval a zastupoval česká a moravská spotřební družstva a pomáhal jim chránit a uplatňovat jejich požadavky. Svaz je členem Družstevní asociace ČR, Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR, Hospodářské komory ČR, Mezinárodního družstevního Svazu a EUROCOOPu – Evropské sdružení spotřebních družstev. Členy svazu je 59 českých a moravských spotřebních družstev. Mimo jiné je jeho členem COOP Centrum družstvo a jedním, ze společníků je COOP Morava s. r. o..

ORGANIZACE COOP

Skupinu COOP tvoří 57 spotřebních družstev. COOP Centrum družstvo (působí hlavně v Čechách) spolupracuje s COOP Morava s. r. o.. Tyto organizace zastřešují spotřební družstva působící pod názvy Coop, Jednota, Konzum, ZKD apod.. COOP Centrum družstvo vzniklo r. 1993 s cílem

sjednotit nákupní aktivity spotřebních družstev Čech a Moravy a vytvořit nákupní alianci spotřebních družstev v ČR. Důvodem vzniku byly rychlé změny na našem trhu. Po nástupu zahraničních obchodních řetězců bylo potřeba vytvořit protíváhu k jejich rostoucímu pozičnímu tlaku. Členská družstva vlastní více než 2000 prodejen. Od roku 2000 byly z části těchto prodejen vytvořeny maloobchodní sítě pod názvy TERNO, TUTY, TIP, DISKONT a COOP Stavebniny. Objem nákupů členských spotřebních družstev, prostřednictvím COOP Centra, je každoročně cca 10 mld. Kč, čemž jde o největší ryze českou nákupní centrálu v ČR. Hlavní část nákupu tvoří potraviny a zboží denní potřeby. COOP Centrum družstvo uvádí na svých stránkách adresy prodejen svých členských družstev, pokud byste v něm hledali prodejny v hl.m.Praze, našli byste jen Prahu – západ. Avšak i v Praze jsou družstevní prodejny, a to družstva Eso market, kterých je zde 60. Toto družstvo sdružuje 300 provozoven samostatných podnikatelů – fyzických a právnických osob. COOP MORAVA, s. r. o. byla v r. 1993 založena moravskými spotřebními družstvy „BUDOUČNOST – JEDNOTA – KONZUM“ k zajišťování nákupu potravinářského i nepotravinářského zboží do velkoobchodních skladů a prodejen družstev. COOP MORAVA má průměrný roční obrát 3,2 mld. Kč.

NA VENKOV

Na vesnicích často chybí prodejny i se základními potravinami a lidé musejí za

nákupem běžných potravin dojíždět i na velkou vzdálenost. Družstevní prodejny COOP plánují na českém venkově expanzi i do míst se ztrátovým provozem obchodů. Vedení COOP chce o otevření nových prodejen jednat s krajskými i obecními samosprávami, které by se podle představ družstevního řetězce měly na financování chodu nových vesnických obchodů podílet. Dle Juračky (předseda Svazu českých a moravských spotřebních družstev) by tímto způsobem mohlo na českém venkově vzniknout až několik stovek nových prodejen. „Chceme obce přesvědčit, že zajištění obchodní obslužnosti je levnější, než je tomu v případě dopravní obslužnosti,“ podotkl Juračka. Obyvatelé malých vesnic by podle něj díky prodejnám nemuseli tak často cestovat do měst, protože spoustu záležitostí včetně dobíjení mobilních telefonů, výběru hotovosti či placení složenek lze vyřídit v družstevním obchodě. Obecní úřady by tak mohly ušetřit na dotacích, které směřují do zajištění dopravní obslužnosti. Prodejny dle Juračky zvyšují bonitu obce, a tím přispívají k zastavení odlivu obyvatel. Provoz obchodů v malých obcích je dle Juračky často ztrátový, pro vyšší náklady na logistiku a vykazují nižší produktivitu. Mnoho vesnických prodejen proto zaniklo. Juračka připomněl, že obcí do 2000 obyvatel je v Česku 5603 a žije v nich 2,7 milionu obyvatel, což do budoucna skýtá značný obchodní potenciál. (www.regiony.impuls.cz)

➔ Dana Hladíková

VČELA – OD DĚLNÍKŮ K MILIARDÁŘI

Z DOMOVA:

VČELA – SPOTŘEBNÍ DRUŽSTVO

Včela, dělnické spotřební družstvo v Praze a ve středních Čechách, bylo založeno roku 1906. Od dvacátých let bylo družstvo spjato s komunistickou stranou. Včela měla na 100 000 členů a byla jednou z nejmasovějších dělnických organizací. V roce 1908 otevřela svou první prodejnu ve Vršovcích a v roce 1930 otevřela ústřední sklad v Praze-Vysočanech (v dnešní ulici k Žižkovu), který zásoboval obvodní sklady v Kladně, Berouně a Slaném, prodejny v Praze a okolí. Sklad byl v blízkosti kolejí horního libeňského nádraží a na ně byla napojena vlečka, která do skladu přivážela zboží a suroviny. Skladovalo se tu obilí, káva, rýže, koření, zelenina. Ve skladu bylo i drogistické zboží, košťata, nádobí, i železné postele. Byl zde i nábytek, vyráběný ve vlastních dílnách.

V suterénu byla obrovská chladírna, ve skladu byla i pražírna obilí, a z upražených zrn se vyráběly kávové náhražky. Obilné kávy Včela vyrobila a prodala cca 850 tun ročně. Pražili i pravou kávu, ale spotřeba byla jen 138 tun za rok, protože pravá káva byla mnohem dražší a lidé si jí nemohli často dovolit. Ve skladu se ručně balil čaj, koření, šumicí a kypřicí prášky, atd.. Včela měla vlastní konzervárnu, na rajská jablka, okurky, atd.. Byla zde i poloautomatická stáčírna vína, ovocných šťáv, likérů a v roce 1929 tu bylo stočeno nejvíce octa. V další stáčírně se stáčely sodovky, limonády a pivo. V další budově byla moderní mlékárna, zpracovávající 4 milióny litrů mléka ročně a vyrábělo se i máslo. V nabídkovém katalogu Včely byli i mýdla, prací prášky, zubní pasty, francovka, i krémy na boty. Včela měla na

výrobcích svou značku. Sklad měl vlastní vozový park, pomocí něhož rozvážel zboží do prodejen. V té době mělo družstvo 310 prodejen. Včela měla pomocné sklady ve Vršovcích a v Libni. V Berounské Včele se pekl levný vyhlášený chléb. S hospodářskou krizí, která přišla, se na několik let citelně snížil prodej, a výroba zboží.

(Hledání ztraceného času)

VČELA A KSČ

Ve 20. letech 20.stol. usilovali komunističtí aktivisté o co možná největší vliv ve společnosti prostřednictvím účasti v parlamentních volbách, organizováním stávek, demonstracemi atd.. Pořádali i schůze a komunistické tábory lidu. I pomocí Včely získávala KSČ nové členy. A KSČ využívala Včelu i k bránění účastníků svých akcí, jako např. 11.června 1926,

při komunistickém táboru lidu, kdy použili nákladní automobily Včely proti státní bezpečnostní stráž.

Vztah KSČ a Včely té doby popisuje jejich tehdejší člen J. Louša: „Další masovou složku bylo družstvo Včela, kde jsme měli široký okruh politické práce. V roce 1927 jsme organizačně získali (...) něco málo přes sto členů. Mnohem těžší byl úkol docílit splacení členského podílu, abychom vyhověli stanovám družstva. Podíl byl 200 Kč, jako základ hospodářského života družstva. Podařilo se nám to na 80 %. Jakmile byla prodejna otevřena, seznali členové prodejny Včely, jaké jsou výhody nákupu zboží. Stali jsme se konkurenčními činiteli vůči soukromému obchodu. Během několika let rozrostlo se členstvo natolik, že ve vzdálenější části Ruzyně mohlo být přikročeno k otevření 2. prodejny. Nejdůležitější bylo, že jsme mohli politicky pracovat v řadách členů Včely, i když nebyli politicky organizováni. Objevilo se to hlavně ve volbách, kdy strana vyšla jako nejsilnější složka lidové správy. (...) Práce strany rozvíjela se ve všech složkách. (...) V sousední obci Řepy jsem obcházel o nedělích dům od domu a získával jsem členy Včely. V nedlouhé době se mně podařilo zajistit členy spolu s občany blízkého Zličína, takže i v Řepích konečně došlo k otevření prodejny Včely. Když se pozice prodejny Včely upevnila, znovu jsem agitoval ve Zličíně, podařilo se získat potřebný počet členů a i ve Zličíně došlo k dalšímu zahájení prodeje družstevního zboží. Bylo to v třicátých letech, kdy vedení Včely svolalo aktiv funkcionářů Včely do Prahy a mimo jiné instrukce požadovalo, abychom podle vzoru usnesení komunistických zástupců revolučního odborového hnutí v podniku ČKD – členů strany získávali členy do družstva Včely. (...) Ve Včele byl založen zvláštní pohřební fond. (...) Je nutno uvést, že mezinárodní

situace se přirostovala a fašismus narůstal na moci - hlavně v nacistickém Německu. V roce 1938 došlo k sloučení spotřebních družstev Včely a Rovnosti, (...) bylo nazváno „Bratrství“. Činnost družstva existovala dál, i když jsme se stali protektorem. (...) kde situace byla příznivá sbíral jsem peníze pro rodiny politických vězňů, které jsem osobně předával (...).“

VELKONÁKUPNA

24. 2. 1933 se ve sněmovně projednával státní rozpočet. Komunistická senátorka Marie Stejskalová vystoupila a pronesla: „ (...) Státní rozpočet, který se dnes projednává, je protidělnický, protilidový, hlavně dnes při dnešní bídě pracujících lidu jsou nadělovány ohromné daně, dražota stále stoupá, při tom dělnické mzdy byly sníženy, dělníci jsou většinou bez práce. Stát se podílí na drahotě hlavně daní obratovou, cly, daněmi, přírážkami. (...) Prosazuje zavedení monopolu živočišných syndikátů. Veškeren dovoz má být soustředěn v rukách kapitalistických společností, jež libovolně regulují dovoz výlučně podle svých obchodních zájmů. Připravuje se živočišný syndikát, v němž sedí zrovna tak jako v obilním syndikátu i tzv. socialisté. Jak v těchto ústřednách jsou rozdělovány spotřeby pro družstva, hlavně dělnická, která slouží široké spotřebitelské organizaci dělnické, nejlépe je vidět z toho, jak Velkonákupna rozdělují přiděly: „Včela“, největší družstvo v Československu, která má přes 90 % spotřebitelů dělnických, těch nejchudších rodin, nedostává přidělu sádla od Velkonákupny, která má sádlo rozdělovati tak, jak by potřebovala.“ Dále si senátorka stěžovala, že Velkonákupna dodala Včele v srpnu sotva 1/4 skutečné spotřeby. A že Velkonákupně a soc.- demokratickým družstevním centrálám plynou obrovské zisky z obilního syndikátu, povolovacího

řízení a účasti na spekulacích kšeftech. Dále Stejskalová řekla, že Soc.-demokratická centrála družstevní dostala od státu několik milionů na sanaci družstev, ale schválně až poté, co Svaz družstev vyloučil „Včelu“ a dalších 50 družstev.

VČELA A FAŠISMUS

Senátorka Stejskalová v senátu mluvila i o fašizaci družstev, o tom, čemu družstva jako byla Včela musela v té době čelit: „ (...) máme důkaz z Něm. Brodu, kde proti většině členstva, proti jeho vůli a za pomoci policie a četnictva bylo družstvo vyrváno dělnictvu způsobem Pilsudského*. (...) Okresní hejtman (...) nařídil funkcionářům dělnického domu, aby mu předali klíče od dělnického domu a dal je člověku, který byl dávno z družstva vyloučen. Takovým způsobem se dnes vyvlastňuje dělnický majetek. Provádí se persekuce dělnických družstev, hlavně revolučních: četníci hlídají prodejny, chodí po vesnicích a vyšetřují, kdo je členem družstva. V Kounicích u Čes. Brodu obcházel dědiny a sepisovali členy, sháněli, kdo je členem družstva. Četníci teď dále dělají soupis, jak oni říkají, nespolehlivých elementů ve státní službě a zjišťují, jestli některý státní zaměstnanec není členem „Včely“. I toto družstvo dělnické počítají k nějakým fašistům. Ovšem, proti tomu jsou malí a slabí. Dělnictvo, hlavně spotřebitelé a v první řadě ženy vidí, kam nás za 15 roků dovedla osvědčená práce socialistů spolu ve vládě s měšťáky. Je hlad, bída, nezaměstnanost. U nás je krize přebytková, všeho je přebytek a přes milion dělníků trpí hladem. (...)“ Senátor Kindl roku 1935 v senátu: „Dnes, když jsme dostali emigraci ze sousedního hitlerovského Německa, [], hledáte záminky, abyste je mohli vyšívat za hranice a vydati [] fašistickým teroristům do Německa, Proti těmto emigrantům se stále štvě, stále se hledají příčiny k zakročení. A mezi těmito emigranty jsou soc.- demokratičtí dělníci, jsou tam dělníci komunističtí a pokrokoví lidé a intelektuálové, kteří nepřísluší k socialistickým stranám, ale [] terorem Hitlerovým jsou pronásledováni i za hranice (...) Ale stalo se, že nejenom již měšťácké strany a tisk štvou proti proletářským komunistům, nýbrž i socialistický tisk, jako je České slovo a A-Zet, si dovolí štvát proti emigrantům, kteří přišli zachránit se před jistou smrtí, kterou by jistě zahynuli, kdyby byli zůstali v Německu. (...) Vždyť si sami zvete generály z cizí říše, které vodíte po zbrojovkách a na manévry. Ti znají vše desetkrát lépe než dělníci (...) Ale bere se to za záminku, aby se mohlo postupovati proti komunistické straně a speciálně proti proletářským emigrantům.

A tito pánové z Národního sjednocení a z korupčního tisku Stříbrného, kteří se chodí učit do sousední říše k Adolfu Hitlerovi, jak se má zacházet s proletariátem, kteří jsou s nim stále ve spojení, chtějí povídati, že komunisté nebo snad tito emigranti ohrožují stát. (...) Pánové by nás nejraději zapletli do špionáže, poněvadž komunistická strana je jediná strana, která vede boj proti fašismu, která skutečně vidí ve fašismu nepřítele širokých vrstev pracující třídy. (...) Ale páni postupují nejen proti komunistické straně, nýbrž začínají postupovat i proti celé dělnické třídě. Oni především postupují proti jedinému proletářskému družstvu Včele a proto také začínají tímto způsobem štourat v prodejnách a různých kancelářích Včely, kdyby se jím dalo tak něco podstrčiti, aby měli záminku rozpustit toto družstvo a po případě zabrat celý majetek Včely, který si tam nashádali proletáři. Oni švali, že prý Včela dala voziti materiál a emigranty v autech. Chtěli, aby měli příčinu zakročit proti Včele. To se jim však nepovede. Včela jest a zůstane proletářským družstvem. (...) Třebaže bylo spousta lidí zatčeno a vyslýcháno, je z toho zase jen velká blamáž jak pro mocenský aparát. tak pro pány z korupčního sjednocení. Ať děláte, co chcete, ať nastavujete aféry špionážní nebo jiné, vždy po dlouhém věznění našich lidí dojdete k tomu, že jste se blamovali, a musíte je po 8 a 10 měsících propustit a zastaviti trestní vyšetřování, poněvadž se nic nenašlo, proč by mohli býti odsouzeni." (www.senat.cz)

II. SVĚT. VÁLKA

V roce 1939 se zachránil útekem za hranice ředitel Včely Antonín Zmrhal, který uprchl do Polska a Ruska a po válce byl ministrem obchodu a poté ředitelem Ústřední rady družstev. Během okupace Československa se Včela, jako i další družstva, podílela na boji proti fašismu. Její prodejny sloužily jako styčné body odbojářů. Družstvo předávalo potraviny a peníze odbojářům i rodinám zatčených a vězňů. (www.wikipedia.cz)

PO VÁLCE

Po únorovém převratu roku 1948 bylo pražské družstvo Včela-Bratrství i brněnské družstvo Vzájemnost-Včela zachováno a na přelomu 40. a 50. let do nich byly začleněny mnohé združstevněné obchody, do té doby provozované živnostníky. Některé prodejny, které byly Včely, se přiřadily družstvu Jednota. Družstvo Bratrství vzniklé roku 1938 sloučením Včely a Rovnosti skončilo roku 1952. Činnost spotřebního družstevnictví byla do roku 1966 přenesena z měst na venkov. Od

roku 1966 bylo opět povoleno v Praze i ve větších městech, zas pod názvem Včela.

PO ROCE 1989 VČELA PŘEDBOJ

Družstevní závod Včela Předboj byl do roku 1990 monopolním výkupcem, zpracovatelem i vývozcem medu pro celé Československo. Český svaz včelařů založil roku 1999 akciovou společnost Včela Předboj, která provozovnu získala. Roku 2004 představenstvo rozhodlo o útlumu činnosti a byla zrušena většina pracovních míst. Ředitel Jan Beneš však vyjádřil naději, že se Včela z problémů dostane. Důvody, proč se Včela ocitla v potížích, byly podle něj v nerovném konkurenčním prostředí, kdy se na český trh dostávaly medy smíchané s invertními sirupy, což nebylo státem dostatečně kontrolováno. Vysoké provozní náklady a rozhodnutí EU, povolit dovoz čínského medu do EU. V nenávratnu byly celoživotní úspory řady včelařů-akcionářů i různé státní a svazové sanace a dotace.

NEPŘÁTELSKÉ PŘEVZETÍ

V roce 1997 měla Včela majetek v hodnotě cca 4 miliard Kč, přičemž cca 100 milionů Kč měla ročně z pronájmu. Včelu vlastnilo 600 družstevníků. Radovan Vítek převzal v tomto roce družstvo pomocí hromadného náboru nových členů a následné změny stanov. Do družstva se náhle přihlásilo 3000 nových členů, jimž za vstup kdosi zaplatil. Nováčky odhlašovali výměnu vedení, prosadili změnu hlasování z původního „co člen to 1 hlas“ na hlasování podle výše vkladu. Členský vklad zvedli z 500 Kč na 20 tisíc Kč, což polovina „starých“ družstevníků neutáhla, takže vypadli ze hry. V roce 1998 bylo bez náhrady a protiprávně vyloučeno 594 původních členů. Soudy později prohlá-

sily Vítkovými lidmi přijaté stanovy za neplatné a potvrdily, že stále platí stanovy z roku 1995, avšak odmítly zrušit usnesení a rozhodnutí členských schůzí konaných po změně stanov. Vítkova klika pak Včelu rychle ovládla. Schůze pražského družstva se začaly konat v Brně. „Tehdy tam fungoval systém, že každý člen měl jeden hlas. Takže bylo třeba masu dvou tisíc družstevníků přebít družstevníky, kteří nám byli nakloněni. Byl to vcelku prozíravý právní tah,“ popsal později Vítek ovládnutí Včely pro deník Dnes. Podle starých družstevníků šlo o tunel, soudy ale opakovaně potvrdily, že se takto v 90. letech mohlo u nás podnikat. V roce 2001 patřila Včela spotřebního družstva Praha mezi největší potravinové obchodní řetězce v ČR. Družstvo mělo 1200 zaměstnanců, síť cca 170 maloobchodních prodejen ve vlastní režii v Praze, západních Čechách a na Moravě. Další prodejny pronajímalo formou franchizingu. Provozovalo 4 velkoobchodní sklady zásobující vlastní prodejny i jiné nezávislé firmy a instituce. Obrát družstva za rok 2000 činil 1,4 mld. Kč. Ze Svazu českých a moravských spotřebních družstev bylo družstvo pro neplnění podmínek vyloučeno. V roce 2009 Nejvyšší soud ČR uznal oprávněnost dovolání bývalých družstevníků a vrátil spor opět k soudu prvního stupně. Družstevníci po společnostech Czech Property Investments a CPI Reality chtějí vyrovnání 6 miliard Kč. Případ se vrací k Městskému soudu v Praze. Družstevníci se obrátili i na Evropskou komisi.

KONEC VČELY

Družstvo bylo přeměněno na akciovou společnost Včela. V dubnu 2008 se jediným akcionářem Včely a. s. stala Czech Property Investments (CPI), kterou vlastnila kyperská firma Gandolf Con-

sultancy Limited. V roce 2009 ukončila akciová společnost Včela činnost a její majetek přešel na společnost Czech Property Investments a CPI Reality. V roce 2010 firmu Gandolf Consultancy Limited plně ovládl Radovan Vítek, když vyplatil její dva britské investory. Vítek je zároveň i jediným akcionářem CPI s odhadovanou výší aktiv 30 mld. Kč. Firma CPI dnes vlastní 12 tisíc bytů, přes 300 tisíc maloobchodních metrů čtverečních, 85 tisíc metrů kancelářských ploch a cca 20 hotelů.

MILIARDÁŘ

Radovan Vítek (40 let) začal podnikat v 90. letech. S trojicí slovenských podnikatelů založili Istrokapitál. Zbohatli na obchodech s akciemi z kupónové privatizace. Z Východoslovenských železáren, Slovnaftu a Restitučního investičního fondu měli první miliardy. V půli 90. let ovládali Prvý slovenský restituční investiční fond s majetkem kolem 3 miliard korun. K získání kapitálu na rozjezd pomohlo čtveřici založit firmu Prvá penzijná, kde sbírali vklady drobných střadatelů. „Bylo to v podstatě letadlo. Nezřítlo se jen díky tomu, že když začaly docházet peníze, mohli už Prvou penzijnou dotovat z dalších aktivit,“ popisuje byznysmen, který Vítkovy začátky na Slovensku pamatuje. Zakladatelé Istrokapitálu už tehdy dělali největší akciové obchody s Pentou a J&T.

V ČECHÁCH

Na českém trhu začal Vítek operovat jako vyslanec Istrokapitálu a investoval hlavně do nemovitostí. V roce 1997 ovládl družstvo Včela. Osamostatnil se a rozvíjí vlastní firmu Czech Property Investments (CPI). S penězi, jež si z Istrokapitálu odnesl, začal spekulovat s pozemky.

Ve velkém skoupil od stovek restituentů nároky vůči státu, které u Pozemkového fondu měnil za půdu. Levně získal hlavně pozemky v trase chystané severočeské dálnice na Drážďany, které tím získaly až 10krát vyšší cenu. Přesně věděl, co koupit, přestože trasu dálnice právě kvůli obraně proti spekulantům stát tajil. Postup úředníků Pozemkového fondu a radnice v Ústí nad Labem, od níž Vítek také kupoval parcely, šetřila policie. Stíhání vyšumělo do ztracena. Dalším Vítkovým zájmem se stal pronájem budov obchodním řetězcům, často pronajímá původní prodejny Včely. Ve velkém skupuje nájemní byty od průmyslových firem. Nakupoval levně, firmy se bytů rády zbavovaly. V Třinci převzal od Třineckých železáren 4 tisíce bytů, třetinu města. Podobně nakupuje sídliště v České Lípě, v Praze. V nedávné reportáži TV Nova si stěžovali nájemníci bytů vlastněných CPI v Litvínově na nevyhovující podmínky v bytech, jako plíseň, zima, vlhko, atd. a na vysoké nájemné. Získává i hotely, obchody, ubytovny, část obřatem prodává. Dnes je Vítek 2. největším majitelem nájemních bytů v ČR. CPI letos nájemníkům zvedla činže tak prudce, že si to tisíce z nich nemohou dovolit. „Nebudeme se handrkovat, rozjedeme soudní spory. Budou to tisíce žalob,“ říká Vítek.

KRIZE HO BAVÍ

V roce 2010 CPI nakupuje za více než 10 miliard Kč administrativní budovy, obchodní parky a centra. Objem nákupů se šplhá nad deset miliard korun, ale Vítek z toho v hotovosti mohl zaplatit možná jen třetinu. Řadu objektů přebírá i s původním s dluhem. Například za budovu Nestlé, kterou kupoval za něco přes 600 milionů, platil ve skutečnosti jen 80 milionů, zbytek tvoří původní Sekyrův úvěr. Vítek vydělává i soukromými speku-

lacemi s akciemi. „Krise mě baví. Poslední dva roky jsou v mém byznysu vůbec nejlepší,“ říká.

PROSTITUCE

Před pěti lety byl obviněn s jedenáctičlennou skupinou z organizování luxusní prostituce. Společnost Eli Bohemia byla oficiálně modelingovou agenturou, ale ve skutečnosti prý nabízela vášnivě noci za 2 tisíce eur pro cizince – 30% procent pro dívku, zbytek pro agenturu. Padesát tři dní strávil ve vazbě, nakonec byl obvinění zproštěn.

ROZVOD

Spor Vítkova s bývalou manželkou o výživné trval cca 5 let. Aby jí nemusel platit několikamiliardové vyrovnání, převodl majetek na matku a vystupoval coby chudý koncipient svého právníka. Soud skončil a Vítek svou CPI už zase oficiálně vlastní. (tyden.cz), (ekonomika.ihned.cz), (zpravy.e15.cz)

SAZKA

Vítek usiluje se svou CPI o ovládnutí Sazky. Na konci roku 2010 začal vykupovat pohledávky bank vůči ní. Vítek uvádí, že má v držení pohledávku KB za Sazkou v hodnotě 422 milionů Kč a směnky za 60 milionů Kč. Banka údajně prodala pohledávku a směnky firmě Moranda spojené s Vítkem za 50 % nominální hodnoty, dle zdroje Práva měla banka nabídku na odkoupení závazků za 75 % hodnoty. Dle zdroje je zvláštní, že o prodeji tak velké pohledávky nerozhodlo nejvyšší vedení KB, ale jediná zaměstnankyně, vedoucí oddělení rizik a restrukturalizací H. Mitkovová. Pohledávku a směnky koupila Moranda, jejímž jediným akcionářem je Vítkova matka a základní kapitál firmy jsou dva miliony Kč. Společnost měla dle účetní závěrky za rok 2009 zisk jen 51 tisíc Kč. (novinky.cz)

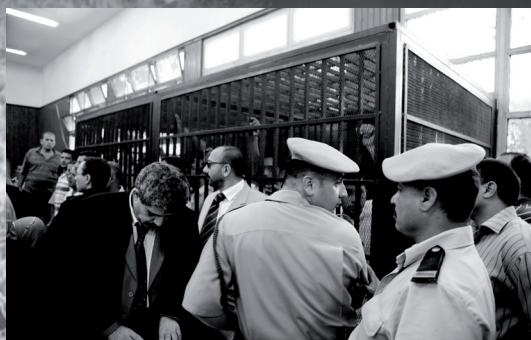
RADOVANOVY PLÁNY

Dle informací E15 Vítek vyjednával s developerem Ludkem Sekyrou o možném podílnictví na obřích projektech smíchovského a žižkovského nádraží a Rohanského ostrova.

* (Józef Piłsudski – polský politik, v pravicovém křídle Polské socialistické strany, r.1926 provedl militaristický státní převrat a nastolil fašizující režim důstojnické diktatury, tzv. sanaci, režim osobní moci. Pronásledoval revoluční hnutí, byl ostře protisovětský, orientoval Polsko na spolupráci s nacistickým režimem v Itálii a Německu.)

→ Dana Hladíková

SPECIÁL K EGYPTU:

▲ 25 obžalovaných stávkujících z města Mahalla stojí v kleci před soudem

▲ Stávka ve společnosti Tanta

EGYPT – SOCIÁLNÍ REVOLUCE V PŘÍMÉM PŘENOSE

Životní úroveň Egyptanů od roku 2000 neustále klesá, zatímco tzv. tisíc rodin nejbohatších a nejmocnějších shromažďuje vskutku pohádková bohatství. Jen majetek Mubarakova klanu se odhaduje na 70 miliard dolarů, což by z něj udělalo nejbohatší osobu planety.

I přes výjimečný stav, který je v platnosti již od roku 1981, vznikne v r. 2006 v průmyslovém městě Mahalla mohutné stávkové hnutí. Následně vznikají první malé odbory nezávislé na oficiální federaci, jejímž předsedou je podnikatel, člen vládnoucí strany.

Chléb je základní potravinou, často lidé již nemají na teplé jídlo. Ve frontách na chléb se v r. 2008 protes-

tuje a občas vypukají hádky – 15 lidí v těchto frontách umírá na následky fyzických konfrontací.

V létě zabili policisté politického blogera Chálida Saída před zraky návštěvníků internetové kavárny v druhém největším městě Alexandrii. Vražda vedla k bouřlivým protestům poté, co byla založena facebooková stránka „Všichni jsme Chálid Saíd“. Parlamentní volby v listopadu jsou fraškou, jen jeden opoziční kandidát získá mandát.

Mezi lidmi se šušká o odporu, ale protesty bývají malé a policie je tvrdě potírá. Po půlnoční mši v kostele v Alexandrii vybuchla bomba a zabila 23 lidí. Pravděpodobně se jedná o atentát

provedený samotným režimem, který z toho obviňuje cizí agenty. Křesťanská menšina však začíná protestovat proti nedostatku ochrany, k protestům se přidávají i muslimové a volají se hesla proti Mubarakovi.

Když pak 14. ledna utekl z Tuniska tamní prezident Ben Alí, opoziční síly se dohodly na společném protestu proti egyptské vládě v „Den policie“ 25. ledna. Muslimské bratrstvo odmítá účast.

Přestože vláda dočasně zakazuje cizím televizním štábům práci v zemi, lze v podstatě celou následnou revoluci sledovat hlavně na stanici al-Džazíra.

→ pokračování na vedlejší straně

Úterý 25. ledna: Desetitisíce lidí protestují v Káhiře u sídla vládní strany a tisíce další v jiných městech pod heslem „Chléb, svobodu, lidskou důstojnost“. Po několika hodinách zaútočí policie pomocí slzného plynu a vodních děl. Několik demonstrujících umírá.

Během dalších dvou dnů pokračují demonstrace, protestující hází kameny a zápalné lahve na policii, vyndávají baterie z jejich aut a jinak znemožňují jejich provoz.

Pátek 28. ledna: Pátky jsou začátkem víkendu a den na návštěvu mešit. V režimu zakazující veškerou politickou činnost jsou mešity důležitým centrem pro společenskou debatu. Po dnešním vypnutí internetu a mobilních telefonních sítí to platí dvojnásob. Po polední modlitbě se vydávají velké davy směrem do centra Káhiry.

Policie opět střílí slzný plyn do demonstrací, ale v Káhiře nemají proti statisícům demonstrantů šanci. Lidé si protlačí cestu do centra, policejní transportéry jsou v plamenech. V 15 hodin 35 minut je Náměstí Osvobození (Tahrír) v rukou povstalců. Sídlo vládní strany NDP hoří.

Policie mizí z ulic, krátce po půlnoci Mubarak vystupuje s projevem, ve kterém oznamuje vytvoření nové vlády a varuje před „chaosem“. Protesty žádající jeho odstoupení však pokračují.

Jen několik hodin po projevu začíná rabování a vloupáčky do bytů. I do Egyptského muzea vtrhnou lidé a ničí nesmírně cenné památky, kupodivu však nic nekradou. Státní televize ukazuje „chaos“.

Později se ukazuje, že policie cíleně pouštěla vězně z vazby. Taktika se však mine účinku – lidé začínají organizovat místní hlídky, které dle očitých svědků fungují lépe než policie.

Po stažení policie se začínají kolem strategických budov objevovat tanky a obrněné transportéry armády, nezakročují však proti protestujícím, kteří je vidí jako

své ochránce.

Sobota 29. ledna: Více vojáků, začíná odpolední zákaz vycházení, který desetitisíce protestujících demonstrativně porušují. Mubarak poprvé od nástupu k moci jmenuje vicepresidenta – šéfa své tajné policie, který úzce spolupracuje s USA a Izraelem. Interpretuje se to jako gesto vůči Spojeným státům, aby si udržel jejich přízeň.

Během dalších dvou dnů se protestující ubytují na Náměstí Osvobození. Instaluje se pódium, plátno s projektorem, lidé rozdávají potraviny, pití i cigarety. Od odchodu policie jsou protesty naprosto pokojné.

Po různých částech země i v Káhiře se začínají objevovat malé davy Mubarakových stoupenců.

Úterý 1. února: Na tento den, týden po začátku hnutí, se svolává „Pochod milionu lidí“. V Káhiře demonstrují na dva miliony lidí. Na Náměstí Osvobození nyní visí obrovský transparent „Lidé žádají pád režimu“. Mezi aktivisty se debatuje o další taktice, navrhuje se pochod k prorežimní televizi nebo k prezidentskému paláci, nakonec zůstane demonstrace na náměstí. Další velké datum má být až pátek.

Režim zřejmě cítí šanci. Mubarak opět vystupuje a slibuje, že už nebude v zářijových prezidentských volbách kandidovat. Do voleb však bude trvat ve své funkci a dohlížet na politické reformy s cílem demokratizace. Lidé na Náměstí Osvobození reagují skandováním „Odejdi!“ Od začátku týdne však nefungují banky ani obchody, a tak někteří Egypťané mimo protesty říkají, že prezidentovy ústupky stačí.

Už po dobu Mubarakova projevu se koná sezení vládní strany. Během noci pak začínají v odlehlejších částech města konfrontace se stoupenci prezidenta.

Středa 2. února: Dopoledne se formují velké davy Mubarakových stoupenců. Napadají protivládní demonstranty, ale i cizince a novináře. Z několika míst se davy blíží k Náměstí Osvobození. Koordinovaně začínají útočit klacky, kameny, noži, mačetami a dokonce koňmi a velbloudy. Armáda se snaží svými vozidly bránit kontaktu mezi oběma tábory, prý však vojákům nerozdali munici.

Během dlouhých hodin pouličních bitev se podaří protivládním demonstrantům instalace obranných barikád. Mnoho chyčených útočníků má na sobě doklady policie nebo vládní strany, jiní říkají, že jim slíbili peníze nebo pracovní místa. V noci začínají útočníci střílet i samopaly, armáda jim po více než hodině bere střelné zbraně.

Ráno se mezi protestujícími počítá 7 mrtvých, na 1500 lidí je zraněných. Během noci vznikly na náměstí polní nemocnice a vchodu do metra improvizovaná věznice.

Čtvrtek 3. února: Demonstrace opět

narůstají, velká část lidí pochopila, že Mubarakovi se věřit nedá, a že jediná šance na přežití je vytrvání v protestech.

Pátek 4. února: Opět se tlačí více než milion lidí na náměstí, muslimské i křesťanské bohoslužby se konají přímo na náměstí. Davy Mubarakových stoupenců kolem náměstí řídou.

Sobota 5. února: Armádní hlídky sílí, mezi demonstrujícími rostou obavy, že vojáči se budou snažit vyklidit náměstí. Mnoho lidí sedí i spí kolem tanků, aby jim zabránili v pohybu. Ministerstvo zdravotnictví oznamuje, že od začátku protestů umřelo 11 lidí, ale OSN mluví o 300 mrtvých. I další den vytrvávají desetitisíce lidí na náměstí.

Neděle 6. února: U bank stojí lidé v dlouhých frontách, aby si konečně vyzvedli peníze. I obchody a podniky jsou opět otevřené. Policie i armáda však systematicky pronásledují cizí novináře, aktivisty za lidská práva i Muslimské bratry.

Pondělí 7. února: Na středu vyzývají svobodné odbory ke stávkám. Vláda plošně zvyšuje mzdy a důchody o 15 procent. Náměstí Osvobození mezitím vypadá více jako stanové městečko než jako náměstí. Režim propouští iniciátora facebookové stránky „Všichni jsme Chálid Saíd“, ale zároveň varuje před trvajícími protesty.

Úterý 8. února: Dva týdny po začátku protestů se schází v centru Káhiry zatím největší množství lidí. Nyní se protestuje i před parlamentem.

Středa 9. února: Stávkující se připojují k protestům, stávky po celé zemi volají po lepších platech a pracovních podmínkách, často i po odstoupení prezidenta.

Čtvrtek 10. února: Mubarak má večer vystoupit s projevem, z armádních kruhů a z amerických zpravodajských agentur zaznívá, že oznámí svou rezignaci. Zřejmě se dohodlo obětovat Mubaraka v zájmu stability režimu.

Centrum Káhiry, čekající jeho projev, je ve 22 hodin zacpané lidmi. Mubarak vystupuje o 45 minut později, než bylo avizováno, v projevu předává své pravomoci vicepresidentovi, odstoupit z úřadu však nehodlá.

Lidé věrou vztekem, sundávají si boty a mávají jimi na plátno. Někteří vojáči odloží své zbraně a přidávají se ke skandování „Odejdi!“

Velké množství lidí se vydá ke státní televizi a k prezidentskému paláci.

Pátek 4. února: Obrovské protesty probíhají po celé zemi a na mnoha místech Káhiry. Odhady mluví až o 20 milionech lidí z 86 milionů obyvatel.

Večer v 18 hodin vysílá státní televize dvacetivteřinový projev vicepresidenta, ve kterém oznámí Mubarakovo odstoupení a předávání všech jeho pravomocí vojenské radě.

STANOVISKO REVOLUČNÍCH SOCIALISTŮ V EGYPTĚ:

EGYPT:

Na Egypt těžce dopadá železná bota imperialismu USA. Velitelství armády, jež Amerika financuje, trénuje a instruuje, se nyní rychle mobilizuje, aby upevnilo diktaturu pod vedením Omara Sulejmana. Do Egypta již vypluly válečné lodi USA, i když, jak zdůrazňují vojenští velitelé, nejde o přípravu vojenské intervence. Předpokládám, že mají pravdu. Otevřená invaze není pro režim ani nutná ani užitečná. Válečné lodě zde budou pro výjimečné situace, a taky k tomu, aby připomínali lidem kdo je tady pánem. Hlavní způsob organizování kontrarevoluce spočívá v úsilí armády vytvořit mnohem sofistikovanější aparát útlaku, než byly Mubarakovy vyzbrojené gangy na koních.

Protože vražedného Sulejmana nikdo nechce, je otázka, zda se mohou prostí vojáci postavit svým velitelům. Podívejme se na argumenty revolučních socialistů v Egyptě.

STANOVISKO REVOLUČNÍCH SOCIALISTŮ V EGYPTĚ:

Slávu mučedníkům! Vítězství revoluci!

To, co nyní probíhá, je největší lidová revoluce v historii naší země a celého arabského světa. K naší revoluci došlo díky sebeobětování mučedníků. Překonali jsme všechny bariéry strachu a ani teď nestoupíme, dokud nebudou úplně zničeni všichni zločinní „vůdci“ a jejich vražedný systém..

Odstoupení Mubaraka je prvním krokem, ne posledním krokem revoluce

Předání diktátorské moci Omarovi Sulejmanovi, Ahmedu Šafikovi a ostatním Mubarakovým kámošům znamená jen pokračování stejného systému. Omar Sulejman je spojencem Izraele a Ameriky, tráví většinu svého času mezi Washingtonem a Tel Avivem a věrně slouží jejich zájmům. Ahmed Šafik je blízký přítel Mubaraka a je jeho kolegou v terorizování, utlačování a ožebračování Egyptského lidu.

Bohatství země náleží lidem a musí se jim navrátit

Během posledních tří desetiletí převedl tento vražedný režim ohromné množství majetku do rukou hrstky buržoasních magnátů a zahraničních společností. 100 rodin dnes vlastní více než 90 % veškerého bohatství země. Bohatství egyptského lidu je takto monopolizováno díky politice pri-

vatizace, plundrování a spojení s kapitálem, která většinu lidí v Egyptě přeměnila na chudé, bezzemky a nezaměstnané.

Devastované a lacině prodané továrny se musí vrátit zpět lidem

Chceme zestátnění továren, pozemků a majetku, jež tato banda uloupila. Dokud naše zdroje zůstanou v jejich rukou, nikdy se tohoto systému nebudeme schopni zbavit. Ekonomické otroctví je druhou tváří politického tyranie. Bez vyvrácení bohatství z rukou vládnoucího gangu se nikdy nevyrovnáme s nezaměstnaností a nikdy nedosáhneme slušné minimální mzdy pro důstojný život.

Nepřijmeme hlídací psy Ameriku a Izrael

Tento systém není osamocen. Mubarak jako diktátor byl služebníkem a klientem, jež přímo jednal v zájmu Ameriky a Izraele. Egypt jednal jako kolonie Ameriky. Přímo participoval na obležení lidu v Palestině, učinil Suezský kanál a letiště volnými zónami pro válečné lodě a stíhačky, které ničily a zabíjely lidi v Iráku. Velice levně prodával plyn Izraeli v tutéž dobu, kdy dusil lidi v Egyptě stoupajícími cenami. Revoluce musí obnovit nezávislost Egypta, jeho důstojnost a vedoucí roli v regionu.

Revoluce je lidovou revolucí

Toto není revoluce elity, politických stran nebo náboženských skupin. Skutečnými aktéry revoluce jsou egyptští mladí, studenti, pracující a chudí. V posledních dobách se na vlně revoluce snaží svést celá řada elit, stran a takzvaných symbolů, a snaží se ji tak ukrást svým právoplatným majitelům. Jedinými symboly jsou mučedníci revoluce a naši mladí lidé, kteří jsou vytrvalí v poli. Nedovolíme jim kontrolovat naši revoluci a tvrdit, že nás reprezentují. Sami si zvolíme, kdo bude reprezentovat nás i mučedníky, kteří byli zabiti a jejichž krev byla cenou záchrany systému.

Lidová armáda je armáda, která chrání revoluci

Každý se ptá: „Je armáda s lidmi nebo proti nim?“ Armáda není jednotným blokem. Zájmy vojáků a nižších důstojníků jsou stejné jako zájmy mas. Vyšší důstojníci jsou však Mubarakovi muži, pečlivě vybraní aby chránili režim korupce, bohatství a tyranie. Jsou integrální součástí systému.

Tato armáda již není lidovou armádou. Není tou armádou, která porazila sionistického nepřítele v říjnu 73. Tato armáda je blízce napojena na Ameriku a Izrael. Její rolí je chránit Izrael, ne lidi. Samozřejmě, že chceme získat vojáky pro revoluci. Ale nesmíme se nechat oklamat slogany „armáda je na naší straně“. Armáda buď potlačí demonstrace přímo, nebo restrukturalizuje policii, aby to udělala za ni.

Formujte naléhavě revoluční výbory

Tato revoluce překonala naše největší očekávání. Nikdo neočekával, že uvidí bojovat takové masy lidí. Nikdo neočekával, že Egypťané budou tak stateční tváří v tvář policii. Nikdo nemůže říci, že jsme nepřinutili diktátora ustoupit. Nikdo nemůže říci, že na Muddan el Tahrir nastala změna.

Co potřebujeme nyní, je prosazovat společensko-ekonomické požadavky jako součást našich vlastních požadavků. A to tak aby i osoba sedící ve svém domě poznala, že bojujeme za její práva. Potřebujeme se organizovat v lidových výborech, které si zdola a demokraticky zvolí Rady. Tyto Rady musí dále vytvořit vyšší orgán, jež bude zahrnovat delegáty ze všech tendencí. Musíme si zvolit lidový výbor, který nás bude reprezentovat a v němž budeme věřit. Voláme po utváření lidových výborů na Middan Tahrir a všech městech Egypta. **Výzva egyptským dělníkům, aby se připravovali na revoluci**

Demonstrace a protesty hrály klíčovou roli v zažehnutí a průběhu naší revoluce. Nyní potřebujeme dělníky. Ti mohou zpečetit osud režimu. Nejenom účastí na demonstracích, ale organizováním generální stávkové ve všech důležitých průmyslových odvětvích a velkých korporacích.

Demonstrace a protesty může režim přečkat dny a týdny. Pokud však použijí dělníci stávku jako zbraň, nemůže se udržet déle než pár hodin. Stávkujte na železnici, ve veřejné dopravě, na letištích a ve velkých průmyslových podnicích! Dělníci Egypta! Ve jménu rebelující mládeže, a ve jménu krve našich mučedníků, chystejte se k revoluci. Užijte svou sílu a vítězství bude naše!

**Slávu mučedníkům!
Pryč se systémem!
Všechnu moc lidem!
Vítězství revoluci!**

PROTESTY V EGYPTĚ, ANEB JAK SE DO LESA VOLÁ...

EGYPT:

Musím vyjádřit nevoli vůči informačním tělesům, jež prioritně nabádají české turisty, aby tyto nebezpečné destinace vynechali, a které informují o ekonomické hrozbě a propadu na burzách v souvislosti s výbuchem masové nespokojenosti utlačovaných.

Nezaráží mě halasné mlčení českých vlajkových lodí strážících porušování lidských práv, jako jsou Václav Havel či Člověk v tísni. Zřejmě Havel a Šimon Pánek dostali červenou z Washingtonu, neboť sám Barack Obama ještě 28. ledna poskytl egyptskému prezidentovi Mubarakovi tichou podporu, jak z místa dění pro list *Independent* píše **Robert Fisk**. Čeští lidskoprávní ratlíci nespíchájí s odsudkem policejních represí ani s vyslovením podpory káhirské ulici, přestože ona sama hovoří o **událostech srovnatelných s pádem Berlínské zdi**. Mlčí, i když si několikadenní protivládní protesty v Egyptě dosud vyžádaly **více než sto lidských životů**, tedy tolik mrtvých, kolik způsobila invaze armád Varšavské smlouvy do Československa v roce 1968, nebo přibližně tolik obětí, co loňské a předloňské nepokoje v Íránu, které následovaly po zmanipulovaných volbách; mlčí, přestože Robert Fisk přímo z epicentra píše o zohavených mrtvolách v márnících – o pravděpodobném díle egyptské policie – či o tom, že rabování vyvolávají policejní provokatéři. I tak malicherný fakt, **že v Tunisku je více politických vězňů než na Kubě**, která je zbytnělou noční můrou Havlových přátel, jistě tyto strážce lidskoprávní agendy nevyvede z míry a jejich ideologického labyrintu.

Loňský ročník lidskoprávního festivalu *Jeden svět* každoročně realizovaný pod patronací organizace Člověk v tísni a České televize se dramaturgicky nesl na vlně protivládních protestů v Íránu, kde došlo k zjevně zfalšovaným volbám. Ovšemže je Írán dlouho v kurzu a na mušce jak Spojených států a Izraele (tedy ideologické platformy Člověka v tísni a České televize), tak brutálních arabských režimů včetně Saúdské Arábie.

Závažněji vyznívají obavy některých komentátorů týkající se možnosti, že by populární bouře v Egyptě a jinde mohly k moci vytáhnout radikální islamisty, s nimiž by měly Spojené státy, Evropská unie a Izrael – tedy euroamerická civilizace – skutečné problémy: ohrožení blízkovýchodního mírového procesu (sic! on nějaký existuje?), ohrožení námořní dopravy přes Suezský průplav, vypuknutí konfliktu o vodu z Nilu atd. Řada novinářů a politologů se obává možného opakování íránské islámské revoluce z roku 1979, kdy se k moci dostal silně protizápadní ajatolláh Chomejní a zavedl v zemi tvrdou islámskou tyranii.

Jistě – i tyto starosti jsou na místě, ale jsou snad trochu předčasné a krapet cynické; a sotva se honí v hlavách demonstrantů v hořících ulicích, jimž jde o holý život. Pokud nám ale hrozí nebezpečí islámského radikalismu z Egypta

(o čemž pochybuji, neboť si nemyslím, že by Muslimské bratrstvo v Egyptě sledovalo stejnou ideologickou linii jako Al-Kájda), tj. že by se z nynějších demokratizačních protestů mohla vyloupnout Západu nepřátelská islámská teokratická diktatura, byla by to především jeho vina poté, co třicet let podporoval Mubarakův represivní režim, jemuž nyní zbývá možná jen pár hodin života. V případě íránské revoluce v roce 1979 se jednalo o klasický bumerangový efekt; Spojené státy a Velká Británie v roce 1953 svrhly demokraticky zvoleného íránského premiéra Mosadeka, protože byly ohroženy ropné zájmy Velké Británie. V Íránu byl tedy zadušen demokratizační proces, k moci se dostal sekulární režim prozápadního šáha, **jehož tajná policie SAVAK dosáhla virtuozity v mučení odpůrců režimu**.

Takže strach, že by se hněv z Blízkého a Středního východu obrátil proti západní civilizaci, má naprosto logické a opodstatněné důvody, byť si samozřejmě nikdo z nás nepřeje na vlastní kůži zažít jeho potenciální důsledky, a volky nevolky bychom si svůj hořký pohár museli vypít až do dna.

→ Daniel Veselý
Redakčně zkráceno, článek vyšel na
Britských listech

PRACUJÍCÍ, STŘEDNÍ VRSTVA, VOJENSKÁ JUNTA A PERMANENTNÍ REVOLUCE

EGYPT:

Nejpozději od všerejšího Mubarakova pádu se snaží středo-stavovští aktivisté přemluvit Egyptyany, aby upustili od dalších demonstrací a vrátili se do práce. Ve jménu „vlastenectví“ prozpěvují jednu z nejabsurdnějších ukolébavek o „potřebě budovat nový Egypt“ a „nutnosti pracovat tvrději než kdykoliv předtím“.

Tito aktivisté chtějí, abychom věřili, že Mubarakovi generálové, kteří byli za posledních 30 let oporou diktatury, provedou nyní přechod k demokracii. Sice věřím, že vrchní velení egyptské armády, které každoročně dostává od USA 1,3 miliardy dolarů, bude strůjcem přechodu k „civilní“ vládě. Ale nemám žádné pochybnosti o tom, že půjde o vládu zaručující kontinuitu stávajícího systému, který se nikdy nedotkne armádních privilegií, zachová postavení armády jako rozhodčího institutu v politických otázkách (podobně jako např. v Turecku) a bude i nadále garantem zahraniční politiky USA v oblasti, včetně pochybné mírové smlouvy s apartheidním státem Izrael, bezpečné plavby námořních sil USA Suezským průplavem, pokračující války v Gaze a subvenovaných dodávek plynu do Izraele. „Civilní“ vláda není o tom, že její členové nenosí uniformu. Civilní vláda je takovou vládou, která bezpodmínečně sleduje požadavky a tužby egyptských obyvatel. A vidím jako nemožné, aby toho bylo dosaženo, či aby to vůbec připustila vojenská junta.

Armáda kontroluje Egypt od r. 1952. Její představitelé jsou součástí vládnoucí třídy. A i když jsou mnozí mladí vojáci a důstojníci našimi spojenci, neznamená to ještě, že můžeme okamžitě svěřit naše přesvědčení a víru do rukou generálů. Naopak, armádní velení by mělo být prošetřeno, abychom se dozvěděli o jeho napojení na byznys.

Na demonstracích se podílely všechny vrstvy společnosti. Na náměstí Tahrir jste mohli potkat děti egyptské elity vedle dělníků a středostavovské občany vedle chudých z měst. Mubarak tak sjednotil veškeré sociální třídy ve společnosti včetně širokého

spektra buržoazie. Ale nezapomínejme, že režim se začal hroutit až tehdy, když před třemi dny vypukly masové protesty a když armáda musela Mubaraka nutit k rezignaci, protože systém stál před kolapsem.

Když začali stávkovat dělníci, byli někteří lidé překvapeni. Na to není co říct. Je to naprostá ignorace. Již v prosinci 2006 zahájili pracující stávkou v Mahalle nejdelší vlnu stávek od r. 1946. Za poslední tři roky probíhala každý den nějaká stávka, ať už v Káhiře či jinde. Stávky přitom nebyly jen ekonomické, ale měly i politický podtext. Není proto chybou pracujících, že se zprávy o nich ignorovaly.

Dělníci se na demonstracích podíleli od samého začátku. Kdo si např. myslíte, že byli demonstrující v Mahalle, Suez a Kafr el-Dawwaru? Dělníci se do akcí zapojili jako „demonstranti“, a nikoli nutně jako „dělníci“, neorganizovali se tedy nezávisle. Ekonomiku zastavila vláda, když svým zákazem vycházení zavřela banky a obchody, a nikoli protestující. Šlo o kapitalistickou stávku, snažící se terorizovat egyptské obyvatelstvo. Teprve když se vláda snažila v neděli (6. 2.) vrátit zemi k „normálu“, vrátili se dělníci do továren, diskutovali nad vývojem a začali se organizovat jako hnutí.

Vlna dělnických stávek tohoto týdne (6. – 12. 2.) byla vedena kombinací ekonomických a politických požadavků. I když na některých místech pracující přímo nežádali pád režimu, užívali stejných sloganů jako protestující na náměstí Tahrir a v mnoha případech, přinejmenším v těch, o kterých jsem se dozvěděl, a věřím, že byly i jiné, sestavili seznamy politických požadavků, ve kterých solidarizovali s revolucí.

Tito pracující se nechystají jít brzy domů. Začali stávkovat, protože již nedokážou uživit své rodiny. Mubarakovo sesazení jim dodalo odvahy, a tak se teď nemohou vrátit ke svým dětem s tím, že jim armáda slibuje chleba a jejich práva až za kdví kolik měsíců. Mnozí zaměstnanci začali požadovat vytvoření svobodných odborů, nezávislých na zkorumpované a státem vydržované egyptské Federaci odborových svazů.

Dnes (12. 2.) jsem dostal zprávu, že se protestů účastní tisíce zaměstnanců veřejné dopravy v el-Gabal el-Ahmar. Protestují pracovníci firmy Helwan Steel Mills a železniční technici pokračují v odstávce vlakových spojů. Tisíce protestujících má i firma el-Hawamdiya Sugar Factory. Zítra (13. 2.) začnou stávkovat zaměstnanci ropného průmyslu, kteří požadují ekonomické reformy, odstoupení ministra Sameha Fahmyho a zastavení dodávek plynu do Izraele. A další zprávy přicházejí z jiných průmyslových zón.

V této chvíli, kdy se zdá, že okupace náměstí Tahrir bude ukončena, je třeba přenést Tahrir do závodů. S tím, jak revoluce pokračuje, dochází zákonitě k třídní polarizaci. Musíme být proto ostrážiti. Neměli bychom se teď zastavit. Držíme klíče k osvobození celého regionu, nejen Egypta. Kupředu s permanentní revolucí, která posílí obyvatele této země přímou demokracií zdola.

➔ Hossam el-Hamalawy, novinář z naší sesterské organizace v Egyptě, 12. února 2011, přeložil Zdeněk Jehlička

KRIZE KAPITALISMU

EGYPT:

V revolucích v Tunisku a v Egyptě se projevuje krize světového kapitalismu třemi způsoby. Jednak kvůli krizi na trzích v EU výrazně klesly exporty hroznového vína a oliv a zároveň se snížil počet turistů do těchto zemí. Mladí z chudších oblastí tak už nemohou utéct do letovisek za práci.

Zároveň se rostoucí ceny paliv a klimatické změny podepsaly na cenách potravin, hlavně pšenice. V Africe klesly srážky za posledních 30 let o polovinu. Většina pšenice se tak musí dovážet. Čína je největším

vývozcem pšenice, ale dvě třetiny čínské úrody jsou vážně ohroženy kvůli extrémnímu suchu na severovýchodě země.

A třetí faktor je „imperiální přepětí“ USA. Šéf Pimco, největší investiční společnosti na světě, upozorňuje v rozhovoru pro Der Spiegel ze začátku února na „novou normalitu“ pro Spojené státy: trvale slabý růst, vysoká nezaměstnanost a nové uspořádání světového hospodářství s rostoucím vlivem hospodářských center mimo USA a EU. Státní dluh USA vzrostl za minulé

dva roky o 20 procent, něco nevídaného v dobách míru. A americké tajné služby si stěžují, že kvůli válkám v Iráku a Afghánistánu a kvůli pozornosti věnované Íránu „neuhlídaly“ Blízký Východ.

Při nedávné debatě v televizi Al-Džazíra padl zajímavý argument: že protesty mladých v Tunisku a v Británii jsou živěné ze stejného zdroje – ze zklamání z neoliberálních receptů vlád.

SYSTEMATICKÉ MUČENÍ

EGYPT:

Podle autorů analýzy *Torture in Egypt* z roku 2007 je „mučení v Egyptě široce rozšířeným problémem na většině policejních stanic a stalo se rutinní záležitostí uplatňovanou každý den. Počet lidí, jenž je každý měsíc podroben mučení, je nepředstavitelný.“ Zvláštní zpravodaj OSN dospěl v roce 1996 k podobnému závěru s tím, že „mučení je v Egyptě systematicky vykonáváno bezpečnostními silami.“ V analýze jsou uvedeny třeba poznatky El Nadeem Center – organizace pomáhající obětem násilí v Egyptě – o způsobech mučení, k němuž se uchýlovali členové bezpečnostních složek, mezi něž patřilo bití (tři muži zemřeli na následky bití do varlat a jedna žena potratila), sexuální zneužívání a znásilňování, mučení elektrickým proudem, kdy byly nešťastníkům připojovány elektrody na genitálie. Jedné oběti mučitelé namáčeli ruce do vařící vody, až jí z nich slezla kůže, a další byli tak surově zbiti, že utrpěli zlomeniny kostí atd.

Egyptská organizace pro lidská práva loni uvedla, že vlastní dokumentaci, podle níž jen v průběhu let 2000 až 2009 na následky mučení v egyptských věznicích, vazbách a detenčních centrech zemřelo 125 lidí. **Od roku 1992 bylo pak dalších 73 lidí „zmizeno“.**

V detailní studii o „epidemicky rozšířeném mučení“ v Mubarakově zemi na Nilu nazvané „Pracujte na něm, dokud se nepřizná“ publikované letos organizací *Human Rights Watch* se můžeme dočíst následující: „Podle egyptských právníků, domácích a mezinárodních humani-

tárních organizací, kteří rozsáhle dokumentovali praktiky mučení a špatného zacházení se zadržovanými, se členové bezpečnostního aparátu během uplynulých dvou dekád uchýlovali k mučení a špatnému zacházení s vězni, a to vědomě, ve značném rozsahu a systematicky, aby z nich dostali přiznání nebo je potrestali... Výbor proti mučení OSN rovněž potvrdil, že v Egyptě dochází k mučení systematicky. Viníci se nacházejí především v řadách vyšetřovatelů kriminálních činů a vyšetřovatelů ze státních bezpečnostních orgánů operujících pod záštitou ministerstva vnitra.“

Také se tu píše, že mučení a neschopnost vládních orgánů řešit zločinnost se v širším kontextu začaly vyskytovat s vyhlášením výjimečného stavu, který s nástupem k moci v Egyptě v říjnu roku 1981 vyhlásil prezident Mubarak, což vedlo k vytvoření jakéhosi prostředí, v němž bezpečnostní síly operovaly mimo zákon. Egyptští právní experti a lidskoprávní organizace odhadují, že dlouhodobě zadržováno zůstává přinejmenším 5 000 lidí – bez obvinění a kvůli „výjimečným zákonům“; někteří z nich dokonce více než deset let.

S mučením má své zkušenosti i nově dosazený egyptský viceprezident Omar Sulejman. Ten pro Bílý dům představoval spolehlivého kádra v jeho mesianistickém „tažení proti terorismu“ vyhlášeném na stále doutnajících troskách 11. září. Egypt se tak stal jednou z hrdých a pevných výsep této planetární bitvy mezi dobrem a zlem, za níž byli zavírány a mučeny

osoby podezřelé terorismu. Tento muž, který světu pateticky oznámil Mubarakův pád, se však **na rozdíl od svého bývalého šéfa prý sám zúčastňoval mučících seancí**. Sulejman se údajně zúčastnil mučení australského občana Mamdouha Habiba. Ten byl několikrát zasažen elektrickým proudem, nořen do vody po nosní dírky, bit; trýznitelé mu poté zlomili prsty na rukou a nakonec ho pověsili na kovový hák. To ale Sulejmanovi nestačilo. Aby z Habiba získal přiznání, nařídil strážnému, aby před jeho očima bestiálně zavraždil jiného vězně – což strážný provedl brutálním karatistickým kopem.

→ Daniel Veselý
Redakčně zkráceno, článek vyšel na Britských listech

REVOLTUJÍCÍ GENERACE

ZE ZAHRANIČÍ:

Dave Sewell, leden 2011-01-30

Léta nám říkali, že dnešní studenti jsou apatičtí. Dave Sewell argumentuje, že demonstrace „dne X“ v Británii znamenají zrod nového studentského hnutí.

V roce 1968 prohlásil pařížský aktivista Daniel Cohn-Bendit o 10. květnu, dni bariád: „Je to okamžik, který nikdy nezapomenou. Lidé stavěli z dlažebních kostek bariády, protože se chtěli – poprvé – vrhnout do kolektivní, spontánní aktivity. Lidé uvolňovali všechny své potlačené pocity, vyjadřovali je v rozjařeném duchu. Tisíce jich cítily ty stejné potřeby komunikovat jeden s druhým... Tato noc mě navždy učinila optimistickým ohledně historie. Prožil jsem ji, tak nemohu nikdy říci 'to se nikdy nestane'."

Studentská revolta, která začala v listopadu 2010, se velikostí nevyrovná Paříži v květnu 1968, kde protest v sedě podnítl největší generální stávkou v evropské historii, a je ještě dále od toho, aby byl revolucí. Přesto je v atmosféře cosi pařížského; něco co rezonuje se slovy Cohn-Bendita.

Pokud bych zapomněl všechno ostatní, budu si vždy pomatovat 10. listopad kvůli počtu lidí, kteří mi jej popisovali jako nejlepší den jejich života. Začal demonstrací organizovanou odbory učitelů UCU a Národními odbory studentů (NUS) – první, kterou NUS organizoval za dlouhá léta. Očekávání byla nízká; z počátku bylo policii řečeno, aby očekávala 15 000 lidí, což bylo v poslední minutě opraveno na něco více než 20 000.

Na samotné události nás bylo 52 000, lidé přetékali z obou konců krátké ulice, ve které jsme se měli shromáždo-

vat. Atmosféra byla elektrizující, lidé cítili mnohem více než „pochod z A do B“. Jak lidé prošli kolem Millbank Tower, sídla konzervativců, tisíce proudily dovnitř, aby okupovaly dvůr, halu a střechu. A zbytek je historie.

Transparenty mizely v ohni. Lidé, kteří před 11 měsíci způsobili, že píseň Rage Against the Machine „Killing in the Name of Christmas“ skončila na žebříčku první, nyní skandovali její text tvář tvář robotům. Idea studentské apatie se stala obnošeným britským klišé, a za apatií se skrývá smysl pro bezmoc, zoufalství. 10. listopadu jsme začali toto klišé odsekávat a s ním bezvýhodnost, kterou reprezentuje.

Oné demonstrace se zúčastnili převážně univerzitní student, sledovaly ji ale miliony, kteří byli museli být v práci nebo škole – a přáli si, aby tam byli. Pravicový tisk musel rychle zjemňovat své předvídatelné odsudky. Slovy jednoho pamětního-

ného článku v Mail on Sunday, levičáčtí rváči nosící hole byly ve skutečnosti „naše děti“.

MASOVÉ HNUTÍ

Byl to zrod masového hnutí. Do uzávěrky proběhlo v zemi skoro padesát okupací univerzit. Tisíce studentů šlo společně do akce, aby obsadili úřady a posluchárny, aby je použili jako základny pro organizaci dalších akcí. Posluchárna jeden den hostila přednášku, pořádanou okupujícími studenty, a druhý den byla použita k přípravě přímé akce proti firmám jako Vodafone a Topshop, které by mohly odstranit potřebu škrtů tím, že by zaplatily daně, které dluží. A to se událo navzdory pokusům některých univerzitních manažerů vypnout v noci topení, což vytvořilo teploty pod nulou.

Okupace, s pár výjimkami, se udály uvnitř univerzit, ale přitáhly aktivní podporu i dojinud. Pracující a odboráři byli vítáni s otevřenou náručí. Některé okupace vyústily v mítinky, které sjednotily komunity.

A byli to přesně nejmladší školáci a středoškoláci, kteří se stali ostřím hnutí. Po desátém listopadu přišla série dnů akcí – den X (24. listopadu), den X2 (30. listopadu), den X3 (9. prosince) – kdy studenti vyšli do ulic, aby se zúčastnili militantních protestů proti poplatkům a škrtům ve školství. Většina velkých měst zažila několik tisíc studentů v ulicích v den X, stovky dokonce i v menších městečkách. Studenti chodili od učebny k učebně a skandovali „stávka, stávka“. Kanceláře Liberálních demokratů byly okupovány. V Brightonu demonstranti zabrali čtyři budovy.

V den X3, když byl zákon o zvýšení školného v prvním čtení, desítky tisíce studentů okupovaly Parliament Square a oblehly zrádné poslance. Když byl zákon přijat, stovky lidí se pokusily proniknout do budovy, skandovali „Chceme své peníze zpátky“.

Vliv této revolty na koaliční vládu byl ohromný. Školné prošlo prvním čtením za velikou cenu: vládní většina spadla z 84 na 21 poslanců a tři poslanci Liberálních demokratů rezignovali z pozic ve vládě. Liberální demokraté byli rozděleni, zákonu oponoval šéf strany a dva předchozí vůdci.

Je to nebetyčný rozdíl mezi chladným, sebevědomým Davidem Cameronem a Nickem Cleggem z května a června. To je vláda, která byla ponížena a otřesena v šesti měsících. Pryč jsou domyšlivé úsměvy – křehkost koalice je viditelná pro každého, kdo vidět chce.

Ne poprvé v historii slabost vlády odpovídala její ochotě přistoupit k násilí. Tucty studentů byly po Millbank zatčeny, a po dnu X2 šly jejich počty již do stovek.

Obvyklá brutalita policie ohromila mnohé. V den X3 byl Jody McIntyre vytažen ze svého vozíku a jeho bratrovi Finlayovi bylo zabráněno, aby mu přišel na pomoc. Tahmeena Baxová byla zbita do bezvědomí, a když se probudila, uviděla policisty, jak si dělají legraci z jejího muslimského šátku. Patnáctiletá Imogen měla zlomenou nohu a další byli natočeni, jak do nich policisté kopou nebo najíždějí na koních.

„SEBEOVLÁDÁNÍ“

Nejhrůznější ze všeho byl ale případ

dvacetiletého Alfie Meadowse: chirurgům trvalo tři hodiny než mu po ráně obuškem do hlavy dokázali zachránit život – a policie se dokonce pokusila zabránit tomu, aby byl v nemocnici vůbec ošetřen. Několik dní poté městský šéf policie Sir Paul Stephenson nabízel svou rezignaci – ne kvůli násilí spáchanému na Alfie a jiných, ale protože demonstranti prolomili ochranou bublinu, která měla ochraňovat královskou rodinu a poškodili auto prince Charlese a Camilly. Důstojníci policie začali lobbovat za právo použít proti studentům vodní děla, a ozbrojené královské eskorty byly pochváleny za své „sebeovládání“, že nerozbili nikomu hlavu na kusy.

Víc než k násilí se ale policie uchýlovala k taktice „kotle“. Tisíce velmi mladých demonstrantů bylo v den X drženo v obklíčení po osm hodin, a ještě déle v den X3, v mrazivých teplotách, bez jídla, vody či toalet. Některé novinové zprávy tvrdily, že demonstrantům bylo dovoleno jít, pokud byli mírumilovní, ale většina médií nedokázala ignorovat bledující slogan teenagerů „Nechte nás jít!“.

Tato policejní brutalita byla mnoha studenty interpretována jako pokus je zastrašit a demoralizovat, aby se vzdali a šli domů. Oni se ale naopak zatvrdili ve své rozhodnosti. Mnoho zúčastněných studentů byli na demonstraci poprvé, další si pamatovali demonstrace proti invazi do Iráku. Snažili jsme se mírumilovně pochoďovat, říkali, a nevedlo to nikam.

O mnoho více jich jak na Irák, tak na školné reagovalo tím, že místní labouristů volili Liberální demokraty. Ale když volíte Liberální demokraty, dostanete plané

sliby, a když proti porušeným slibům protestujete, dostanete se do kotle a napadne vás jízdní policie. Toto je generace, které škrtky zničí jakoukoliv naději na budoucnost – a jimž lživí politici a násilní policajti upírají jakýkoliv hlas nebo reprezentaci v rámci systému. Logika odmítnutí těchto politiků a stavění se na odpor těmto policistům pak vede k hledání alternativy k tomuto systému.

Měl jsem to privilegium mluvit ke kotli ve Whitehallu megafonem. Dav šílel při každé zmínce o generální stávce nebo revoluci. Později se malé skupinky zahřívaly, když páliły plakáty a diskutovaly, jak by vypadala revoluce a jak se rodí. Úroveň politického zobecňování je ohromující. Tato revolta je o vzdělávání, ale je také o nedostatku bytů a o sociálních škrtcích. Je o rasismu policie. Je o třídě.

Je obtížné se vyhnout porovnání s rokem 1968. Je zde mnoho důležitých rozdílů, ale paralely bijí do očí. V roce 1968 měl skoro každý dělník ve Francii důvod bojovat, ale jen pár jich mělo to sebevědomí. Na povrchu vládla apatie a hněv se transformoval do hořkosti. Ticho narušili až studenti, kteří nastartovali revoltu a ta otřásla světem tak spektakulárně, že 40 let poté Nicolas Sarkozy definoval svůj prezidentský projekt jako rozebírání odkazu roku 1968. Varoval své současníky, aby „sledovali mladé“.

Tehdy, jako nyní, mají mladí lidé zvláštní roli, kterou hrají v třídním boji. Máme více v sázce v boji za budoucnost, a méně co ztratit v současnosti. Jsme skoro úplně svobodni od „noční můry minulosti“ – paměť porážek, které podmiňovaly pracující třídu a organizace tvrdící, že je reprezentují. Nemáme žádnou výmluvu, abychom nebojovali.

Ke konci uzávěrky tohoto čísla studentský zápas v Británii sílí. Demonstrace v den X3 byla největší od 10. listopadu a v kotli jsme skandovali „Vrátíme se“. V novém roce při druhém a možná třetím čtení dostaneme další šanci dodržet slib.

Studentská revolta již otřásla vládou, a to je pouze začátek. Ale jak zdůraznil Gary Younge v Guardianu, „nebezpečí, které studenti nastolili, spočívá v nakažlivosti“. Studentská revolta v roce 1968 nastartovala generální stávku a skoro revoluci. V roce 2010 studenti okupující univerzity posílali delegace na pracoviště a odboráři odpovídali na jejich výzvy tím, že posílali jídlo a deky a mobilizovali, aby bránili okupace před vyklizením, platili za dopravu na demonstrace, a dokonce, v pár případech, se k nim i připojili.

→ Ze Socialist Review přeložil Martin Šaffek

SPOJENCI MASOVÝCH VRAHŮ

ZE ZAHRANIČÍ:

Když už západní média a politici vůbec mluvili o revolucích v Tunisku a v Egyptě, tak předvedli neuvěřitelné kotrmelce.

Ještě dva dny před svržením tuniského presidenta Ben Alího schválila francouzská vláda dodávku několika tun slzného plynu a policejní výstroje do Tuniska. Zatímco dva Ben Alího příbuzní utečou do hotelu v Disneylandu u Paříže, samotného Ben Alího už francouzská vláda do země nepustí, zřejmě z obav z reakce početné komunity Severoafričanů ve Francii. Zatímco na tuniských ulicích a policejních stanicích umírají stovky protestujících, francouzská ministryně zahraničí Alliot-Marieová odpočívá v tuniských letoviscích na náklady podnikatele a Ben Alího důvěrníka.

V den začátku protestů v Egyptě, 25. ledna, americká ministryně zahraničí Clintonová prohlašuje, že „egyptská vláda je stabilní“. Zřejmě i díky slznému plynu s nápisem „Made in USA“.

Když o týden později nad káhirským Náměstím Osvobození létají americké stíhací letouny F-16 a bitevní helikoptéry, americký prezident Obama prohlašuje, že „se modlíme, aby přestaly násilnosti na obou stranách“. Dvacítka policistů nyní terorizující demonstranty ještě v říjnu absolvovala nácvik „kontroly davu“ ve Francii.

Začátkem února si vzpomíná Socialistická internacionála, mezinárodní uskupení všech sociálně demokratických stran, že tuniská a egyptská státostrany RCD a NDP jsou stále její členové, a narychlo jejich členství ukončí.

Clintonová chce, aby sám Mubarak prosazoval změny v ústavě. Avšak ta byla po celou dobu jeho vlády suspendována výjimečným stavem. V dalších dnech tlačí Obama veřejně na to, aby „změny začaly teď“, což lze vyložit jako výzvu Mubarakovi, aby odstoupil.

Pak Obama vysílá bývalého amerického velvyslance v Egyptě, Franka Wisnera, velkého to kamaráda Mubaraka, jako zvláštního zmocněnce pro Egypt. Wisner mezitím pracoval pro právníckou firmu, která zastupuje egyptské oligarchy a aktuálně organizuje privatizaci 2 200 egyptských škol. Na konferenci NATO v Mnichově 5. února pak Wisner vykládá, že Mubarak musí zůstat prezidentem.

V Iráku bylo prý nutné zabít na 2 miliony lidí (obětí války a předešlých ekonomických sankcí dohromady) v zájmu „demokracie“, nyní v Egyptě je prý „stabilita“ důležitější. Neuvažuje se ani o zkrácení finanční

a vojenské pomoci režimu, který mučí své občany i vězně, které mu předala k tomuto účelu CIA.

Média na zeď malují nebezpečí islamizace a strašidlo Muslimských bratrů, největší pololegální opoziční organizace. Zapomíná se, že organizace se přidala k protestům opožděně, že tvoří nejkonzervativnější křídlo, které blokuje šíření protestů mimo Náměstí Osvobození, že vidí svůj vzor v umírněné turecké vládní straně, a že je tak slabá a bázlivá, že její mládežnická a její ženská organizace se během protestů od ní odtrhly a přidaly k laickému hnutí.

Už vůbec si média nevzpomínají na to, že Spojené státy Muslimské bratry otevřeně podporovaly v době, když byli mnohem radikálnější a sociálně konzervativnější – v 50. a 60. letech, když sloužili jako nástroj k oslabení „arabského socialismu“ Násiirova ražení.

A samozřejmě média ignorují i úzké spojení USA s vůbec nejfundamentalističtějším režimem v celém arabském světě – se Saudskou Arábií. Ženy zde nesmí řídit auta, nesmí vycházet bez doprovodu mužského příbuzného, obchody musí zavírat pětikrát za den po dobu modlitby, zlodějům se usekávají ruce, za zřeknutí se islámu hrozí veřejné stětí hlavy. V r. 2009 umřelo rukou kata 67 lidí, z toho i dvě ženy.

Vládám Spojených států a EU včetně ČR, organizacím jako Člověk v tísni a ostatním „liberálům“ se státními granty nejde o lidská práva nebo o islamismus, ale o geopo-

litické čachry a o kontrolu obyvatelstva.

Jak jinak rozumět tomu, že zájmy Izraele se 7,6 miliony obyvatel jsou důležitější než zájmy 86 milionů Egyptanů? Že se musí dbát především na stabilitu pro Izrael, který porušuje nejvíce rezolucí OSN? Který se označuje za jedinou demokracii v regionu a nyní zase jednou brání vzniku demokracie v sousedním státě a podporuje diktátora do posledního dechu?

Jak je jinak možné, že šéf NATO Rasmussen označuje demokratickou revoluci v Tunisku a Egyptě jako ohrožení stability a důvod pro další zbrojení?

Mubarak padl, ale boj o interpretaci revoluce pokračuje na plné obrátky. V deníku New York Times se snaží tvrdit, že je zásluhou stejných Američanů, kteří financují a koordinují opozici proti Chávezovi ve Venezuele.

Analytik amerického think-tanku Stratfor zase zřejmě předpokládal, že Mubarak přenechá svou moc svému synovi Gamalovi a že to bude stačit k tomu, aby se vznikl formálně demokratický režim. Teď je zklamán, protože Gamal musel utéct a vláda je formálně v rukou armády, a celou revoluci prezentuje ураženě za pouhý vojenský puč.

Ale ani cizí mocnosti, ani armáda neurčovaly v těchto dnech chod dějin. To byly miliony lidí v ulicích. A přestože Náměstí Osvobození je nyní vyklizeno, protesty pokračují a zaměřují se na konkrétní požadavky v každé lokalitě.

→ Thomas Franke

ARABSKÁ REVOLUCE

ZE ZAHRANIČÍ:

Arabský svět sahá od Mauretánie na západě po celé severní Africe až k Perskému zálivu na východě a od Súdánu na jihu až k Sýrii na východě Středozemního moře.

Všechny tyto státy dosáhly své samostatnosti až po 2. světové válce. Některé jako Maroko a státy na Arabském poloostrovu jsou monarchie. Jiné, jako Alžírsko, Tunisko, Libye a Egypt, jsou formálně republiky, k monarchiím však doteď neměly daleko. Čtyři prezidenti severoafrických republik vládli do letošního ledna dohromady 115 let a snažili se dosadit na stejná křesla své syny.

Obzvláště země kolem Perského zálivu mají značné zásoby ropy a i Alžírsko a Libye exportují ropu. Politicky nejdůležitějšími státy jsou Saúdská Arábie a Egypt.

Saúdská Arábie je světově největším vývozcem ropy, za 150 mld. dolarů ročně. Jedná se o krutou, fundamentalistickou

monarchii, vojensky je zcela závislá na ochraně Spojených států.

Egypt je s 86 milióny obyvatel nejlidnatější zemí a kontroluje Suezský průplav. Její hlavní město Káhira je ještě před Bagdádem a Damaškem předním kulturním centrem arabského světa.

Ne náhodou se nachází uprostřed toho všeho, nedaleko saúdských ropných nalezišť a Suezského průplavu, stát Izrael. Izrael dostává zdaleka nejvíce „rozvojové“ pomoci od USA, 2,5 až 3 miliardy dolarů ročně, z toho drtivou většinu používá na armádu.

Druhým největším příjemcem pomoci USA je Egypt, 1,5 až 2 miliardy dolarů ročně za to, že uzavřel mírovou dohodu s Izraelem a že mu pomáhá politicky, ekonomicky a vojensky. I brutální jordánská monarchie uzavřela s Izraelem mírovou dohodu a dostává od USA za to čtvrtinu až polovinu miliardy dolarů ročně.

Hrubý domácí produkt všech 21 arabských států dohromady nedosahuje hodnoty Itálie a jejich vývoz (s výjimkou ropy a plynu) je nižší než exporty Beneluxu. Obyvatelé z toho právem viní své vlády a jejich ochránce.

Washingtonská Brookings Institution vydala v srpnu 2010 výsledky průzkumu veřejného mínění: 77 a 88 procent Arabů považuje USA resp. Izrael za největší hrozby pro stabilitu v regionu. Není divu, že se USA (a EU) musí spoléhat na diktátory, aby mohly dále kontrolovat největší zásoby paliv na planetě.

Po svržení prezidentů v Tunisku a Egyptě nastaly oslavy a protesty proti vládám v každé arabské zemi, režimy se třesou v základech. A také v Itálii, Albánii a v Pákistánu se protestující odvolávali na tuniskou a na egyptskou revoluci.

PÁD VLÁDY V LIBANONU

ZE ZAHRANIČÍ:

V úterý 25. ledna byl do úřadu jmenován Hizballáhem podporovaný kandidát Nadžib Mikatí. Po oznámení jeho jmenování propukly demonstrace proti Hizballáhu na severu země.

Vláda národní jednoty, kterou vedl Saad Haríri, se rozpadla na začátku měsíce poté, co Hizballáh vyzval své stoupence k tomu, aby opustili kabinet.

Roztržka se točila okolo vyšetřování vraždy tehdejšího premiéra Rafíka Haríriho, Saadova otce, v roce 2005, které

zaštítila OSN.

Haríri a mnoho členů jeho doprovodu bylo zabito při bombovém útoku v hlavním městě Libanonu Bejrútu. Haríri byl široce uznáván za to, jak pomohl ukončit 20 let trvající občanskou válku a znovu vybudovat zemi.

Jeho vražda spustila tzv. Cedrovou revoluci, vlnu lidových demonstrací, které donutily Sýrii, která okupovala části

země, aby se stáhla zpět na své území.

Vyšetřování poprvé obvinilo ze spiknutí Sýrii, poté přesunulo svou pozornost na Hizballáh.

Neústupný odpor proti Izraeli a její podpora palestinskému boji, získala této skupině mnoho příznivců v Libanonu a napříč arabským světem.

Její vítězství na Izraelem během války v roce 2006 změnilo pohled na tuto organizaci v očích mnoha lidí. Její malá guerilova armáda a široká lidová podpora se staly mocným symbolem v regionu, ve kterém vládou diktátoři a tyrani, kteří nabídli Palestincům jen skromnou podporu.

Od prohraného izraelského tažení se USA a jejich spojenci snaží zdiskreditovat libanonské hnutí.

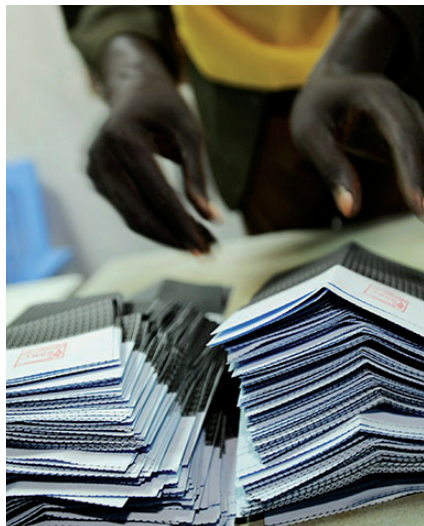
Hnutí odporu a jeho stoupenci ve vládě žádali, aby kabinet stáhl podporu vyšetřování. Když se tak nestalo, Hizballáh vystoupil z vlády.

Za touto poslední krizí tak stojí snahy izolovat šíitské hnutí odporu.

→ Simon Assaf
překlad Jan Májiček

REFERENDUM V SÚDÁNU: POHLED SOCIALISTY

ZE ZAHRANIČÍ:

Na jihu Súdánu proběhlo referendum, ve kterém se měli lidé vyjádřit, zda chtějí vytvořit nezávislý stát. Súdánský aktivista Usáma Zuman pro britský Socialist Worker popsal, jak vypadá situace v Súdánu a co bude oddělení od severu znamenat pro obyčejné lidi.

Usáma pochází ze západu Súdánu a politickým aktivistou se stal v hlavním městě Chartúmu. Výsledky ukazují, že drtivá většina lidí na jihu volila pro vznik nového státu. Nezávislost byl měl tento nový útvar získat v červenci.

Po celá desetiletí drásala Súdán občanská válka. Spojené státy podpořily obsáhlou mírovou smlouvu, která v roce 2005 ukončila boje a stanovila dobu, do kdy se mělo nyní referendum konat.

Usáma říká, že „USA chtějí oddělení jihu ze strategických důvodů. Američané chtějí zastavit šíření čínského vlivu v Africe.“

Čína kontroluje až dvě třetiny súdánského ropného průmyslu, třetího největšího v subsaharské Africe. Spojené státy doufají, že když budou mít na jihu stát, který jim bude zavázán za svou existenci, dá jim to větší vliv.

Zatímco většina ropy se těží na jihu, je stejně třeba ji rafinovat a dopravit na pobřeží, odkud se potom vyváží. Hlavním přístavem je Port Sudan na pobřeží Rudého moře a kontrolu nad ním si podrží sever. Přesné hranice nového státu se mají teprve určit, což dává vládě prostor k manévrování, stejně jako dohady o tom, kdo bude kontrolovat vodní zdroje.

Prezident Omar al-Bašíř, který se dostal k moci pomocí převratu v roce 1989 ponese následky za to, že umožnil odtržení jižní části země a připravil tak sever o kontrolu nad 80 procenty súdánské ropy.

Vláda není nijak potěšena z takové ztráty kontroly nad produkcí ropy. Na druhou stranu jí potěší fakt, že ji USA přestanou označovat za ty, kteří podporují terorismus a nebudou jim klást za vinu genocidu v Dárfúru na západě země.

TLAK

Usáma říká, že „imperální mocnosti jsou teď s al-Bašířem spokojené. Na ty nesmysly, co se říká v médiích o tlaku, který na něj byl vyvinut můžete zapomenout. Britská zbrojařská korporace BAE s ním podepsala před dvěma měsíci novou smlouvu o dodávkách zbraní. Francie se tváří, že asi vyhostí vůdce Súdánské oslobozenecké hnutí, organizace, která představuje pro Bašíra problém.“

A pokračuje: „chartúmská vláda věří, že ovládne muslimský sever a zbaví se jihu. Vedení Súdánské lidově-osvobozenecké armády (SPLA), které kontroluje jih, přijalo neoliberální ekonomiku.“

„Jakmile byla podepsána mírová smlouva, SPLA uzavřela dohodu s firmou Blackwater, aby znovu vytrénovala její vojáky. Blackwater spravuje na jihu svou vlastní základnu.“ Blackwater je americká žoldácká společnost, která se stala pro své aktivity v Iráku tak známou, že změnila své jména na Xe.

„Žádný marxista nebude bránit v požadavcích na sebeurčení,“ říká Usáma. „Ale lidé na jihu toho nezískají tolik, v kolik doufají. To jejich vládnoucí třída, ta na rozdělání vydělá. Ropné zájmy podporují boje mezi nomády a farmáři, ne nepodobné těm, které známe z Dárfúru.“

S referendem je další problém. V oblasti Abyei, kde se těží ropa, bylo hlasování v referendu odloženo naneurčito. Během hlasování docházelo k násilnostem. Jen během prvního dne zemřelo při střetech na 33 lidí.

Navíc lidé trpí hroznými cenami. Ceny ropy vzrostly o 30 procent. Daňové úlevy na petrolej byly zrušeny. Cena mouky se zdvojnásobila.

Chartúmská vláda ospravedlňuje zavádění úsporných opatření tím, že výrazně poklesne příjem z ropy, až se v červenci země rozdělí.

ROPA

Ale pravda je taková, že vláda odmítla komukoli sdělit, jaký objem peněz těžba ropy v různých oblastech představuje. Neexistují žádné důvěryhodné statistiky. To způsobilo i problémy v mírové smlouvě, protože část příjmů z ropy měla jít na rekonstrukci jihu, ale nikdo neví, jaké ty výnosy doopravdy jsou. Vláda používá slib ropných peněz jako kohoutek, kterým může přívod otevřít i zastavit.“

Usáma se snaží ukázat, že společenské složení Súdánu je komplexní.

„Zatímco je pravda, že sever je muslimský a jih není, existují na obou stranách obrovské kulturní rozdíly.“

Vláda říká, že zavede právo šaría, ale její interpretace islámu jde proti kultuře mnoha muslimů, kteří žijí na severu.

Na jihu je značný problém s rozdělením etnik. Existují tu tři velké kmeny a Dinka je z nich zdaleka největší. Lidé z ostatních etnických skupin se obávají, že Dinka tu bude chtít dominovat.

Stále je zde také mnoho uprchlíků v táborech v sousední Keni. SPLA je velmi zkorumpovaná. Zatímco chartúmská vláda se chová velmi represivně na územích, která má pod svou kontrolou, je na nich alespoň práce a nemocnice. To vede některé lidi k tomu, že utíkají z jihu na sever.“

Mnoho jižanů se přestěhovalo na sever, aby mohlo pracovat ve městech jako je Chartúm. Usáma popisuje, že „život jižanů na severu není skvělý. Místní se s jižany většinou neseznamují. Na druhou stranu tu nejsou rasové útoky. Komunistická strana Súdánu vyzvala k pokračování jednoty pracujících i po rozdělení a je to tak správně. Nebezpečím na obou stranách je změna vnímání politiky na základě kmenové příslušnosti. Skutečným řešením je nezaměřovat se na rozvoj jak Bašírova režimu, tak režimu SPLA, ale zaměřit se na jejich svržení. Pokud půjdou věci dále tak, jako dosud, je klidné možný návrat ozbrojených střetů.“

Někteří lidé říkají, že samozřejmě jiné řešení než rozdělení neexistuje. Ale generální stávka a povstání by lidi sjednotily. Podívejme se na to, co se stalo v Tunisku a Alžírsku. Lidé v Súdánu tyto události sledují.“

➔ Podle Socialist Workeru,
Jan Májíček

STÁTNÍ KAPITALISMUS: SOVĚTY A VOLBY

TEORIE:

Přetiskujeme další kapitolu z analýzy minulého režimu, kterou vypracoval Tony Cliff ve své knize Státní kapitalismus v Rusku.

SOVĚTY

Formálně jsou nositelem svrchované moci v SSSR sověty v čele s Nejvyšším sovětem (do roku 1937 Sjezdem sovětů). Celá řada údajů však dnes svědčí o tom, že se reálná moc ve skutečnosti přesunula úplně jinam a ze sovětů se staly jen úřady na razítkování.

Z počátku to bylo úplně jinak. Např. v roce 1918 zasedal Sjezd pětkrát. Mezi léty 1919 až 1922 se sjezd konal jednou za rok. Avšak od té doby se období mezi zasedáními Sjezdu stále prodlužovalo. Po připojení dalších území se v roce 1922 Ruská sovětská federativní socialistická republika (RSFSR) přeměnila na Svaz sovětských socialistických republik (SSSR). První Sjezd sovětů SSSR se pak konal v prosinci 1922, druhý v lednu-únoru 1924, třetí v květnu 1925, a dále jednou za dva roky až do roku 1931. Sedmý Sjezd se však konal až v lednu-únoru 1935 (tj. čtyři roky po tom předchozím). Tento stav se již od té doby nezlepšil (ačkoli jako záminka k dalšímu odkládání sjezdu a oslabování již tak slabých sovětů posloužila válka). Tento sovětský „parlament“ tedy během let 1918-1936 zasedal jen 104 dní – tedy méně než šest dnů v roce. [44] Tento počet se v následujících letech dokonce ještě snížil. A co je obzvláště významné, žádný Sjezd nebyl svolán v průběhu let 1931-1935 – tedy v období vůbec největší a nejrychlejší transformace Ruska. O celé řadě napro-

sto zásadních kroků, jako například pětiletý plán, kolektivizace a industrializace bylo rozhodnuto bez jakékoli konzultace s „nejvyšším orgánem“ v zemi.

V době 1917-1936 byla pravomoc vydávat zákony formálně v rukou Kongresu Sovětů a jeho voleného Ústředního Výkonného výboru. Nicméně od Stalinova vítězství neprobíhalo zasedání Ústředního Výkonného výboru v průměru déle než deset dní v roce.

Jak výrazně se Rusko změnilo od doby, kdy předseda Ústředního výkonného výboru mohl říci: „Ústřední výkonný výbor, jakožto nejvyšší orgán sovětské republiky ... stanovuje politiku ... jež poté provádí Rada lidových komisařů.“ [45]

Pokud jde o Prezídium Nejvyššího sovětu, pak není známo ani to, kdy je svoláváno, ani co se na jeho zasedání projednává, neboť se o tom nezveřejňují vůbec žádné zprávy.

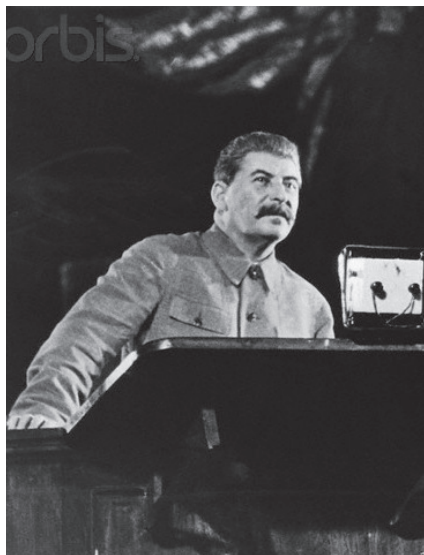
Od konce dvacátých let bylo každé rozhodnutí Kongresu Sovětů (a poté Nejvyššího Sovětu) schváleno jednomyslně. Nejen, že se proti předloženému návrhu nezdvihl ani jeden jediný hlas, ale nebyl ani nikdo, kdo by se zdržel hlasování. Nebyl rovněž podán žádný pozměňovací návrh a nikdo nevystoupil s nesouhlasným projevem.

Tento ceremoniální charakter Nejvyššího Sovětu je zcela zřejmý z jeho jednání. Tak například, když došlo k radikální změně

v zahraniční politice, kdy bylo dosavadní spojení SSSR s Francií a Anglií zaměněno spojenectvím s Hitlerem, se Nejvyšší Sovět rozhodl, že „v otázce zahraniční politiky sovětské vlády panuje taková shoda a jednota, že o tom není potřeba diskutovat.“ [46]

Roční rozpočet je Nejvyššímu Sovětu předáván k projednání obvykle až mnoho měsíců po jeho uvedení do praxe. Tak například roční rozpočet z roku 1952, s platností od 1. ledna tohoto roku, byl zveřejněn ministrem financí Zverevem až 6. března 1952. [47] Rozpočet na rok 1954 byl „projednáván“ až 11. dubna. [48] Stejně tak je to i s prvním pětiletým plánem, který byl spuštěn 1. října 1928, avšak schválen byl až v dubnu 1929. Druhý pětiletý plán nabyl platnosti dne 1. ledna 1933, zatímco oficiálně byl schválen až o dvacet dva měsíce později – 17. listopadu 1934. Třetí pětiletý plán byl spuštěn 1.1.1939 a schválen v březnu 1939; čtvrtý byl uveden do praxe 1. ledna 1946 a schválen v březnu 1946; pátý – spuštěn 1. ledna 1951, schválen v říjnu 1952.

Jako absurdní nesmysl lze ve světle těchto skutečností označit následující prohlášení děkana z Canterbury Dr. Hewletta Johnsona: „Výkonná moc [je] podřízena Nejvyššímu Sovětu ... Nejvyšším Sovětem, jenž je v souladu s článkem 30 nejvyšším orgánem státu, musí být schváleny všechny jednotlivé kroky výkonné moci. Význam

tohoto zákona je zcela zřejmý, podíváme-li se např. na praktiky britského kabinetu, jež běžně podniká závažné kroky bez konzultace a bez schválení Parlamentu. Ještě důležitější je skutečnost, že Nejvyšší Sovět kontroluje rozpočet. Neboť ten, kdo drží v rukou měšec s penězi, má rovněž pod kontrolou reálnou moc.“ [49] Kapitola, v níž se tato pasáž nachází, je nazvána: Nejdemokratičtější ústava na světě!

VOLBY

Roku 1937 v předvečer všeobecných voleb Stalin prohlásil: „Až dosud svět nikdy – opravdu nikdy – neviděl tak svobodné a skutečně demokratické volby jako tyto!

Něco takového historie ještě nezažila.“ Jeden nadšený americký zastánce stalinského režimu uvádí: „Sovětský občan může v tajných volbách beze strachu a bez prospěchářství hlasovat pro tu osobu a pro tu politiku, kterou skutečně chce.“

Přesto však v těchto „zcela svobodných a skutečně demokratických“ volbách nemá volič nikdy na výběr více než jednoho kandidáta – a to v každém volebním obvodu. Ani v jediném ze stovek volebních obvodů nedostal kandidát méně, než 98 procent hlasů. Drtivá většina kandidátů dostala 99,9 procent hlasů a jeden z nich dostal dokonce nad 100 procent! Byl to Stalin, který dne 21. prosince 1947 obdržel ve volbách do místních sovětů 2122 hlasů – a to navzdory skutečnosti, že daný volební obvod měl jen 1617 voličů! **Pravda** podala následujícího dne pobuřující vysvětlení tohoto nesmyslu. To zní: „Voliči byly tak dychtivý vyjádřit dík svému vůdci, že chodili hlasovat i do sousedních volebních obvodů.“

Všechna fakta a okolnosti týkající se voleb byly samozřejmě s největší péčí odstraněny, a proto o tom existuje jen minimum záznamů. Přesto se však některé uchovaly. Jeden takový se týká referenda v Litvě, jež proběhlo dne 12. července 1940 a týkalo se připojení Litvy k SSSR. Agentura TASS v Moskvě nebyla informována o tom, že se místní úřady rozhodly prodloužit referendum o dva dny, a tak Moskva oznámila výsledky již po prvním

dnu referenda přesto, že hlasy byly vlastně spočítány až druhého dne. Výsledky hlasování pak „náhodou“ vyšly přesně takové, jak bylo předpovězeno: „Tímto nešťastným uklouznutím zveřejnily noviny v Londýně oficiální výsledky hlasování z ruské tiskové agentury 24 hodin předtím, než volby oficiálně skončily.“

Volební řád stanovuje, že jakýkoli zásah do volebních práv občanů musí být potrestán. Přesto bylo v prosinci 1937 v době mezi nominací kandidátů do Nejvyššího sovětu a zveřejněním výsledků hlasování odvoláno 37 kandidátů – mezi nimi i dva členové politického byra Kasior a Chubar – a byli nahrazeni jinými. Voličům k tomu nebylo nabídnuto žádné vysvětlení a zdá se, že nikdo nepovažuje za nutné se touto záležitostí zabývat.

Patnáct dnů před těmito volbami poslal moskevský zpravodaj do novin **New York Times** své prognózy o složení a osazenstvu příštího Nejvyššího světu. Uvedl, že by se měl skládat z 246 vysokých úředníků strany, 365 civilních a vojenských úředníků, 78 zástupců inteligence, 131 dělníků, 223 kolchozníků – a zveřejnil také jejich jména. Kromě těch 37, jež byly v poslední minutě zatčeni, se jeho předpověď shodovala s výsledky v každém detailu. Jak by se něco takového mohlo stát ve volbách, které nebyly zmanipulovány?

➔ Přeložil Víta Lamač

CITÁTY MĚSÍCE

”

„Francie je ve všech ohledech prvním partnerem Tuniska.“
Francouzský prezident Sarkozy, 2008

„Na mnoho let prezident Mubarak byl vůdcem, rádcem a přítelem pro Spojené státy.“
Barack Obama, 2009

„Skutečně považuji prezidenta Mubaraka a jeho choť za rodinné přátele. Takže doufám na mnoho střetnutí zde v Egyptě i ve Spojených státech.“
Americká ministryně zahraničí Clintonová, 2009

„Je zcela přehnané nazvat prezidenta Ben Aliho diktátorem.“

Francouzský ministr kultury Mitterand, 13. ledna 2011, den před Ben Aliho útekem

„Já bych Mubaraka nenazýval diktátorem.“

Americký viceprezident Joe Biden, 27. ledna 2011

„Pokračující protesty představují riziko nakažlivého impulsu.“

Německý ministr zahraničí Guttenberg, 28. ledna 2011

„Západ by neměl být ani trochu v rozpaku ze spolupráce s Mubarakem. Mubarak je nesmírně odvážný a síla pro dobro.“

Zmocněnec za mír na Blízkém Východě a bývalý britský premiér Blair, 2. února 2011

„Doufám, bude v Egyptě možná změna k demokratičtějšímu systému bez pádu

Mubaraka, který je na Západě, především ve Spojených státech, považován za velmi moudrého člověka.“

Italský prezident Berlusconi, 4. února 2011, týden před Mubarakovým pádem

„Na Mubaraka teď všichni nadávají, ale měli bychom mu být vděční, že díky jeho politice tam byl zachován mír. Ale dělal své chyby, jako každý člověk. Náš životní zájem je, aby ke změně došlo poklidně. V Egyptě to může být pouze v součinnosti s armádou.“

Ministr zahraničí a předseda TOP 09 Karel Schwarzenberg, 11. února 2011, v den Mubarakova svržení

„Nikdo nemůže zpochybňovat pozitivní roli, kterou hrál prezident Mubarak v regionu.“

Francouzský premiér Fillon, 14. února 2011 v Saudské Arábii

★ PROTI KAPITALISMU

Kapitalismus dnes nedokáže řešit nejzákladnější problémy lidské společnosti či přímo jejich řešení znemožňuje. Tím nejenže brání dalšímu pokroku na cestě ke svobodnější, demokratičtější a sociálně spravedlivější společnosti, nýbrž ohrožuje i samu existenci lidstva. Celá dnešní společnost žije z výsledků práce námezdně pracujících většiny obyvatelstva.

Pouze kolektivní převzetí celospolečenského bohatství pracujícími a demokratické plánování, řízení výroby a distribuce jejích výsledků mohou vést k svobodnější, demokratičtější a sociálně spravedlivější společnosti.

Dnešní systém je v principu nereformovatelný. Struktury současného parlamentu, armády, policie a soudní moci byly vytvořeny vládnoucí třídou a jsou konstruovány tak, aby bránily její výlučné postavení.

Stejně odmítavý postoj zaujímáme k minulému režimu z let 1948-89 (a také k ostatním režimům ve východní Evropě, Číně, apod.), který nepovažujeme za socialismus, nýbrž za státně byrokratickou formu kapitalismu. Místo toho se hlásíme k tradici levé opozice proti těmto režimům.

★ ZA SOCIALISMUS ZDOLA

Podporujeme boje pracujících za kratší pracovní dobu, vyšší mzdy, lepší pracovní podmínky, za bezplatnou lékařskou péči a sociální zabezpečení, za rovný přístup ke vzdělání a informacím a všechny jejich ostatní emancipační snahy. Místo parlamentní politiky prosazujeme alternativu nezávislé aktivity pracujících prostřednictvím stávek, kampaní, manifestací, apod.

Jen sami pracující mohou dosáhnout svého vlastního osvobození. Místo institucí kapitalistického státu navrhuje systém společenské samosprávy, tedy úplné rozšíření demokracie do všech sfér společenského i hospodářského života.

★ SOLIDARITA

Úsilí o socialismus je součástí celosvětového boje. Prosazujeme solidaritu s pracujícími v jiných zemích. Jsme v zásadní a aktivní opozici vůči všemu, co proti sobě staví pracující různých zemí, různé barvy pleti, různé národnosti, různého pohlaví, sexuální orientace či profese. Podporujeme tedy

kampaně a boje proti rasismu, za úplnou politickou i ekonomickou rovnost žen a mužů, proti diskriminaci homosexuálů a lesbiček, apod.

Fašismus považujeme za akutní hrozbu pracující třídě a svobodám a demokratickým právům, které v minulosti vybojovala. Boj proti fašismu je pro nás navýsost aktuální a prioritní.

★ REVOLUČNÍ ORGANIZACE

Aby bylo možno efektivně prosazovat tyto myšlenky, je třeba, aby se nejbojovnější části pracující třídy, studentstva a mládeže zorganizovaly v revolučně socialistickou stranu, jejíž zárodkem chceme být. Vybudovat takovou stranu je možné pouze účastí ve skutečném dělnickém hnutí a aktivitou v masových organizacích pracující třídy – například v odborech.

Ostatním pracujícím chceme v praxi ukázat, že zájmy reformistických předáků odborů, sociální demokracie nebo komunistické strany nejsou totožné s jejich zájmy. Vyzýváme všechny, kdo souhlasí s našimi základními tezemi, aby se k nám připojili.

Solidarita

PROALT: DEMONSTRACE PROTI PLÁNOVANÝM REFORMÁM

POZVÁNKA:

V **sobotu 5. března** uspořádá iniciativa ProAlt za podpory dalších organizací první demonstraci proti plánovaným reformám. Začátek akce je od **14.00h na Náměstí Republiky v Praze**.

Zatímco minulý rok proběhl ve znamení plošných škrtů, hodlá letos vláda schválit zákony, které mají „systémově ušetřit“. Šetřit se má ale na výdajích na sociální a zdravotní zabezpečení, podporu v nezaměstnanosti, schválit se má penzijní reforma, která dosud veřejné prostředky předá soukromým penzijním fondům. Měnit se má také zákoník práce tak, aby zvýšil flexibilitu pracovní síly, tj. aby umožnil snadnější propouštění. Otazník visí také nad reformou vysokoškolského vzdělávání. Ve hře je stále školné, nebo jeho obdoba - zápisné.

Všechny tyto kroky povedou ke zhoršení životní úrovně většiny obyvatel ČR. Proto svoláváme první demonstraci, abychom jasně ukázali náš nesouhlas s vládou, která takové věci prosazuje.

Demonstraci podpořily také Alternativa zdola, Nesehnutí, Ekumenická akademie, Vzdělání není zboží a Akční spolek nezaměstnaných. Na demonstraci také vystoupí předseda ČMKOS Jaroslav Zavadil. Jedná se o první ze série demonstrací proti asociálním reformám.

Více informací na
www.proalt.cz

PROTI VLÁDNÍM REFORMÁM
DEMONSTRACE
ZA SPRÁVEDLIVOU SPOLEČNOST

5. BŘEZNA 2011

NÁMĚSTÍ REPUBLIKY - PRAHA
14:00 hod

Logo Alternativa zdola, Nesehnutí, Ekumenická akademie, ProAlt, Vzdělání není zboží, Akční spolek nezaměstnaných, ASN.

ALTERNATIVA ZDOLA www.alternativazdola.cz NESEHNUTÍ www.nesehnuti.cz EKUMENICKÁ AKADEMIE www.akumakad.cz www.proalt.cz VZDĚLÁNÍ NĚJÍ ZBOŽÍ www.vzdelanimenzbozi.cz AKČNÍ SPOLEK NEZAMĚSTNANÝCH www.akcni.spolkeczestiny.cz

Předplatte si Solidaritu

☐ Chci si předplatit následující čísla v ceně 100 Kč
(včetně poštovného – dotujeme polovinu)

☐ Distribuční předplatné
– chci si předplatitexemplářů časopisu.

Jméno:

Adresa:

.....

Telefon:

Vyplněný ústřížek zašlete na adresu: Socialistická Solidarita,
Poste restante, 160 41 Praha 6, nebo objednávejte na info@socsol.cz.
Info: 775 205 682

Přidejte se k SocSol

☐ Chci více informací o SocSol a jejích aktivitách
☐ Chci se připojit ke skupině Socialistická Solidarita

Jméno:

Adresa:

.....

Telefon:

E-mail:

Vyplněný ústřížek zašlete na adresu: Socialistická Solidarita,
Poste restante, 160 41 Praha 6.